

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Dollfuss gre ravno pot

Na Dunaju gre za res. Že ko so po hodnikih
vladne palače šušljali, da se pripravlja uvedba
smrtne kazni, se je javilo za krvnika mnogo
kandidatov. Kakor beremo v listu »Grazer
Volksblatt«, je za to mesto najbolj sposoben
sin Karla Langa, poslednjega krvnika Avstrije.
Vislice postavljajo, kakor poroča isti list, na
dvorišču kazenskega sodišča Dunaj I, ki je že
izbralo štiri sodnike za člane izjemnega sodišča.
Uvedba smrtne kazni je bila razglašena po
radiu in ker so neznanci ubili nekega heimi-
wehrovca na Predarelskem eno uro nato, ima
Avstrija že kandidata za vešala. Smrtna kazen
je seveda omejena na nekatere zločine, in sicer
je določena za umor, požig, javno nasilje in
zlonamerno poškodovanje javnih naprav.

Drugi prizor z Dunaja, ki dobro označuje
današnji položaj v Avstriji! Neki poslanec so-
cialno-demokratske stranke je javno pozival
narodne socialiste, naj se uprejo oblastvom radi
prepovedi javnih manifestacij in uvedbe smrtne
kazni.

Kanceler Dollfuss ima torej proti sebi dva
nevarna tabora: narodne socialiste, ki preje-
majo potuho in navodila iz Nemčije in ki jih
je Hitlerjev »plebiscit« se opogumil, na drugi
strani socialne demokrate, ki imajo med de-
lavstvom še vedno močno zaslobo in so gos-
podarji dunajske občine.

Kakor na skupno znamenje so narodni so-
cialisti postrli tajno akcijo proti Dollfussu.
Kljukasti križ se je zdaj pojavil zdaj na tovar-
niškem dimniku, zdaj na občinskem domu, po-
tem zopet na palači deželnega glavarja, na shod-
nih ministrov in celo samemu kancelerju so na-
rodni socialisti prekinili tok ali celo razstrelili
transformator. Na Heimwehr je bilo izvršenih
več napadov. Mnogi spravljajo to oživ-
ljenje terorja narodnih socialistov v zvezo z
Göringovim obiskom pri Mussoliniju; ker ni
Göring uspel, da prepriča Mussolinija o potrebi,
da bi pomagal zrušiti Dollfussa in postaviti na
njegovo mesto dr. Rintelena, naj bi iz Nemčije
prišel namig za nov boj proti Dollfussu.

Za socialiste je dan obletnica ustanovitve
avstrijske republike »praznik avstrijskega de-
lavstva, ki je imovitim slojem vsililo republiko in
odtrgalo državo od habsburškega cesarstva.«
Zato naj 12. novembra delavstvo, ki je ostalo
zvesto Marxu, javno manifestira za svoje pra-
vice in za neumljivost mojstrovih idej, za raz-
redni boj in s tem proti »črni« diktaturi Dollfus-
sove vlade, ki je proletariat razorožila in bi
rada uvedla v Avstriji korporacijski sistem.
Diktatura proletariata je v nevarnosti, zato
mora marksisti delavstvo iz dosedanje re-
zerve. S temi gesli so hoteli marksisti spraviti
na ulice ogromne mase delavstva. Tudi ulica
naj bi pokazala, da se strinja z resolucijo zad-
njega kongresa socialnih demokratov, ki je na-
povedala Dollfussu boj. Močnice naj bi sprego-
vorile, da so ostale zveste socialni demokrati
stranki in naj bi dale duška svojim zahtevam,
ki ne morejo priti več do izraza, ker Dollfuss
noče sklicati parlamenta. Socialnim demokratom
se je zdelo toliko bolj potrebno, ker je pred-
sednik Miklas nekaj dni poprej odbil njihovo
petitijo za sklicanje poslanske zbornice, čes, da
on ni kompetenten v tej zadevi in da je ime-
noval sedanjo vlado popolnoma v ustavnem
smislu, vpoštevajoč notranji in zunanji politični
položaj Avstrije.

Dollfuss je načrte socialistov in narodnih
socialistov prekrizal s tem, da je prepovedal
vse javne nastope in uvedel smrtno kazen s pre-
kim sodom. Ta ukrep kaže kancelerjevo odloč-
nost, pred katero bodo gotovo obstali njegovi
nasprotniki, obenem tudi voljo, da se vzdrži na
vladi in zagotovi državi red.

Morda se ne motimo, če trdimo, da je kan-
cler Dollfuss s to gesto tudi končno pokazal
smernice vse svoje bodoče notranje politike,
bodisi v kolikor zadeva njegovo razmerje do
drugih strank, bodisi tudi do lastne socialne
krščanske stranke. Kancelerja Dollfussa prikazu-
jejo kot nasprotnika strank. Po njegovem mne-
nju naj bi bila tudi krščanska socialna stranka
v dosedanj obliki za novo Avstrijo odveč. Vlada
naj bi se oprla na edinstveno »narodno fronto«
in na Heimwehr. Izvedba njegove zamisli bi
imela za posledico tudi postopno likvidacijo
vseh strank in tako bi le lažje pripravila ugodna
tla za korporacijsko državo, ki naj bi jo vodili
gospodarska (stanovska) in kulturna zbornica
ter državni svet.

S tem Dollfussovim načrtom se niso strinjali
vsi člani nove vlade. V njej je več odločnih za-
govornikov iz krščanske socialne stranke kot
takšne. Drugi zopet niso izključevali možnosti,
da pride do premirja in morda celo do sode-
lovanja s socialnimi demokrati; zaradi tega naj
bi se stranke zaenkrat ohranile. Radi notranjih
razprtij med krščansko socialno stranko in vla-
do je moral odstopiti Vaugoin kot načelnik
stranke. Tretji so zopet odsotovali pretesno so-
delovanje s Heimwehrom, čes, da se je ta pre-
več navezal na italijanski fašizem; minister
Sušnik (Schuschnigg) organizira katoliške »Ost-
märkische Sturmsharen« z očitnim namenom,
da bi vlada zadobila v razmerju do Heimwehra
več prožnosti in neodvisnosti. Že v tem, da je
Dollfuss izrinil Landbund iz vlade, je javnost
videla znamenje, da se je kanceler odločil za
Heimwehr in za nekako nadstrankarsko linijo,
ki se diktaturi povsem prilaga.

Dr. Dollfuss je torej povsem označil svojo
pot: težnja za radikalno reformo ustave in pred-
vsem državnega predstavništva, ki naj z uvel-
javljanjem korporacijskega sistema in odpravo
razrednega boja tudi ublaži socialno krizo. Če
je socialna demokratska stranka načelna na-
sprotnica korporacijskega sistema in zagovor-
nica razrednega boja, združenega z bojem proti
Cerkvi, potem boja tudi njej! Marksiste naj
končno zadene ista usoda, kakor narodne so-
cialiste, ki bi radi pokopali avstrijsko samo-
stojnost in podredili Avstrijo Prusom!

To je logika, ki tudi Dollfussu toliko bolj
privlači, ker je marksizem v zadnjem času
prestal več porazov in sam preživljal krizo. Toda
pravijo, da prav v politiki ne zmaga vselej lo-
gika. Vprašanje je, ali bo kanceler Dollfuss pre-
nesel boj proti dvema frontama. V boju zoper

Stari red se podira...

V Italiji umira parlament

**Fašistični svet je sprejel osnutek za korporacij-
sko preosnovno države, na podlagi katerega misli
Mussolini popolnoma preurediti državni sestav**

Rim, 14. nov. b. Fašistični korporativni svet
je končal razpravo o vprašanju organiziranja novih
korporativnih ustanov, ki bodo uvedle nov gospo-
darski red na fašističnih korporativnih temeljih. Na
predlog Mussolinija se je soglasno odobrila resolu-
cija, s katero se določajo smernice za ureditev
korporativnega sistema v Italiji.

Fašistični korporativni svet smatra korpora-
cije za ustanovo, ki bo pod državno zaščito zdru-
ževala in vodila vse tvorne produktivne moči, ima-
joč pri tem v ožeh razvoj bogastva, politične sile
in blagostanja italijanskega naroda. Korporacije je
treba ustanoviti, pravi resolucija, v vseh vrstah
proizvodnje, a njihovo število pa bo moralo v glav-
nem odgovarjati stvarni in življenjski potrebi narod-
nega gospodarstva.

Kdo vstopi v vodstvo korporacij?

Pri tem se določa, da v glavno upravo korpo-
racij pridejo predstavniki fašističnih strank, pred-
stavniški kapitala, predstavniki dela ter predstavniki
tehniške. Prva naloga fašističnih korporacij je, da
posredujejo in pomirijo vse duhove in da vršijo
posvetovalno službo, ki je obvezna v vseh važnih
vprašanjih in da končno preko korporativnega sveta
izdaja zakone za ureditev narodnega gospo-
darstva. Veliki fašistični svet se poziva, da izda o
tem svoje sklepe in mnenje, če bodo v političnem
pogledu z ozirom na ustavo korporacije lahko funk-
cionalne.

Vsi listi komentirajo to resolucijo ter poudar-
jajo velikanski pomen korporativnih ustanov za

narodno gospodarstvo. »Lavoro Fascista« naglašja,
da so v tej resoluciji jasno postavljene smernice
za organizacijo korporacij in za njih bodoče delo.
Od velikega fašističnega sveta se zahteva, da pro-
uči in odobri potrebne ukrepe, da se korporacijam
omogoči izvrševanje prevzetih nalog.

Za uspeh korporacij kot novih organov v držav-
nem življenju je predvsem potrebno, da se izvrši
reforma ustave in celotne državne uprave. Ta re-
forma bo prirodna posledica akcije, ki jo je fašiz-
em počasi izvajal že od leta 1919. Od l. 1926, ko
se je ustanovilo ministrstvo za korporacije in ko je
bil sprejet zakon za korporativno ureditev države,
so se postavljali temelji korporativnemu sistemu.
V teh 7 letih je fašistični sindikalizem dobil dovolj
izkušenj ter preizkusil sredstva za ustvaritev no-
vega načina proizvodnje in dela.

Sindikalne organizacije so bile borbeno sred-
stvo fašistične revolucije, sedaj pa postajajo temelj
novega pravnega reda v fašistični državi. Ustano-
vitev korporacij po kategorijah proizvodnje ima
poleg ekonomskega tudi velik politični pomen. Kor-
porativni svet je jasno naglasil, da bo država dobila
gospodarsko upravo v novi obliki. Ker pa si ni mo-
goče zamisliti izključno gospodarske vlade, ki bi
bila popolnoma ločena od politične vlade, se po-
javlja potreba, da se ustava radikalno spremeni in
da dobijo nove korporativne organizacije zakono-
dajno oblast. Dosedanje politično predstavništvo,
ki je izvajalo zakonodajno oblast, se mora preure-
diti ter spopolniti s korporativnim predstavništvom.

V Italiji umira parlament, piše dalje »Lavoro
»Fascista«, ki ga je prinesla demokracija, umira pa

Benito Mussolini

tudi liberalna ekonomija, ki je kriva vsega nereda
v Italiji. Po informacijah, ki jih prinašajo drugi faš-
istični listi, se bo zakonodajna oblast v Italiji pre-
nesla na veliki fašistični svet. Senat se bo preure-
dil, enako tudi zbornica in bosta tako poleg veli-
kega fašističnega sveta delali še dve zakonodajni
ustanovi in bo imela prva socialni, druga pa vojno-
politični značaj.

Razorožitvena konferenca

Slovo Ženevi?

Ženeva, 12. novembra.

(Od našega dopisnika.)

Včerašnja seja razorožitvene konference, ki
v evlovnem ropotanju z bojnim orožjem še vedno
pogumno, nekateri pravijo »naivno«, nadaljuje
svoja zasedanja, je bila dramatična. Za Nemčijo je
razkrinkala svoj obraz sedaj tudi Italija. Italijanski
delegat markiz de Soragna je med smrtno tišino
vrget v sejno dvorano mrzlo izjavo, da »Italija
smatra, da je vsako nadaljevanje razorožitvene
konference nepotrebno v sedanjih okoliščinah in da
italijanska vlada na konferenci ne bo sodelovala,
marveč bo imela tam samo še svojega »opazoval-
ca«.

Italijanskemu delegatu, ki je na ta način jemal
slovo, je v zmešenih besedah odgovoril nesrečni
predsednik razorožitvene konference Henderson,
čes, da prihaja italijanska izjava ravno na oblet-
nico premirja, ki bi nas morala spomniti na stra-
hotne vojne in na žrtve, ki jih je človeštvo dopri-
neslo v svetovni vojni, mesto da 15 let po premirju
največje države obupujejo nad možnostjo, da bi se
mogel ohraniti mir. Prosil je italijanskega zastop-
nika, naj njegova vlada spremeni svoje stališče iz
ljubezni do miru, ker sicer se bo svet zagnal v
oboroževanje, ki nas mora strmoglaviti naravnost
v novo vojno.

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne
zalijemo. Ostanek jedi se
je zajedel med zobe, ust-
varja se mlečna kislina in
razkroja zobno sklenino.
Posledica tega je majhna
luknjica. Dnevna nega s
Chlorodont zobno pasto
ščiti zobe pred prezgodnim
razpadanjem, ohranja jih
zdrave in dela sjajne bele.
Tuba Din. 8.-, velika
tuba Din. 13.-.

narodne socialiste uživa kanceler podporo vsega
zapada, v kolikor gre za ohranitev avstrijske
neodvisnosti, tudi fašistične Italije. Na oporo
vseh teh sil pa Dollfuss ne more računati v
boju zoper dunajsko internacionalo. Paul-Bon-
cour ga je na primer že jasno opozoril na to
med zunanje-politično razpravo v parlamentar-
nem odboru.

Zares, kako čudno izgleda ta embrion razoro-
žitvene konference! Japonska s svojimi 160 mi-
lijoni ni udeležena, Rusija s svojimi 160 mi-
lijoni sodeluje le posredno, Nemčije z njenimi 65
milijoni na konferenci ni, Italija s svojimi 42 mi-
lijoni jo zapušča. Kdo bo pa še sploh ostal tukaj v
Ženevi, da posluša spodbujačo govor Hendersona,
ki ga le delno podpira njegova lastna angle-
ska vlada. Ta elika se nam je v duhu pokazala izza
sten razorožitvene dvorane, ko smo poslušali ita-
lijanski in angleški govor. Eden izmed delegatov
je v šali predlagal, da se na konferenca sedaj pre-
seli v manjše prostore. Duhovita pripomba, ki pa
danes v tem ledenem ozračju nikakor ni vžgala.
Položaj je preresen, da bi prenašal še kolikor toliko
humorja!

Italijanski delegat je bil na zunaj sicer ganjen,
toda Hendersonu ni ustregel ter pristavil, da »ita-
lijanski opazovalci ne bodo povsem samo opazoval-
ci, a da sodelovali ne bodo. Zakaj? je padlo v
dvorani. Markiz de Soragna je na ta medklis suho
odgovoril, »da Italija ne more sedeti na konferenci,
pri kateri ni Nemčije. Če bi Italija hotela sodelovati
pri razorožitvenih razgovorih brez Nemčije, potem
bi morala imeti vero, ki gore prestavlja, a tako
trdne vere italijanska vlada v vprašanju razorožitve
nima«. To je bilo jasno povedano...

Stališče, ki ga je zavzela Italija, je presenetilo,
česarvo so vsi slutili, da se nekaj plete med Ri-
mom, Berlinom in Londonom. V krogih ameriških
zastopnikov so na glas pripovedovali v dvorani,
da je Italija pred 14. oktobrom vedela za nemški
načrt, da zapusti razorožitveno konferenco in Zve-
zo narodov in da je ta korak tudi odobrila. Leti
ljudje so tudi zatrjevali, da je izjava italijanskega

Nemške punktacije

Pariz, 14. nov. b. V poučenih političnih kro-
gih se govori, da bo nemški državni kanceler v naj-
krajšem času odposlal posebne delegacije v Rim.
Pariz in London, ki bi pod geslom: »Ustvaritev
pravnega mira« začeli pogajanja in se trudili, da
dosežejo soglasje v vseh vprašanjih, ki po vojni
še niso bila rešena. Po mnenju nemških krogov
vse dosedanje metode niso bile kos, da odstranijo
te spore. Nemški mirovni pogoji bi bili sledeči:

1. priznanje enakopravnosti,
2. odstranitev razlike med zmagovalci in pre-
maganci,
3. enakopravnost v oboroževanju, ki naj bi se
izvršilo ali z razorožitvijo sedaj oboroženih držav,
ali pa s povečanjem oborožitve Nemčije,
4. da se sprejme kontrola glede oboroževanja
tudi za oborožene države,
5. takojšnja vrnitev saarskega področja Nem-
čiji,
6. proste roke glede Avstrije,
7. vrnitev nekaterih nemških kolonij, in
8. ukinitve določb versailleske pogodbe, ki go-
vorijo o krivdi Nemčije za svetovno vojno.

Henderson odstopi?

Ženeva, 14. novembra. AA. Komaj se je danes
dopolodne prikazal v prostorih razorožitvene kon-
ference predsednik Henderson, so se že zbrali
okrog njega politiki in novinarji in ga obsuli z
vprašanji. Henderson je odgovoril, da je resno pro-
učil položaj razorožitvene konference in da so ga
petkov in sobotni razgovori zelo razočarali, ker je
izprevidel, da ne dobi podpore, ki jo je opravi-
čeno pričakoval. Odkar se je Nemčija umaknila iz
Ženeve, je izjavil Henderson, ni več dvoma, da ne
kaže nihče več volje za sprejetje odločilnih skle-
pov, brez njih pa ni moči skleniti konvencije in
spoštovati prejšnjih sklepov konference.

Zivela nova konferenca!

London, 14. nov. b. »Daily Mail« poroča, da
se v poslanskih krogih širijo govorice, da se je
trenutno pričela akcija, da se skliče nova razoro-
žitvena konferenca, na katero naj se pozove
tudi Nemčija. Edina, kar se je moglo zvedeti, je,
da sestanke konference ne bo v Ženevi. Jutranji
tisk ugotavlja, da se radi včerašnje in nočne
debate o razorožitvenem problemu v poslanski
zbornici položaj prav nič ni razčistil. Znano je,
da britanska vlada še vedno ni opustila upanja,
da spravi na razorožitveno konferenco tudi
Nemčijo, kako pa namerava to izvesti, ni znano.
»Daily Express« ugotavlja, da je v MacDonaldovem
govoru značilen stavek, v katerem pravi,
da se Anglija izjavlja proti vsem obveznostim
na kontinentu. Za to izjavo je MacDonald v po-
slanski zbornici žel buren aplavz.

In ta prisega bo držala...

Če bi se ti nemški pogoji sprejeli od omenje-
nih držav, bi objavil nemški parlament svečano
prisego, da ne bo nikdar nemški vladi predlagal
vojne ukrepe in da tudi nikdar ne bo odobril takih
predlogov, če bi jih postavila nemška državna vla-
da. Nemčija bi se obvezala nadalje, da goji mi-
rovno politiko napram sosednim državam in bi se
novi sklenitvi miru lahko eventualno pridružila v
obliki pakta o nenapadanju, ali s pomočjo zavezni-
ških pogodb. Pariški listi, ki ponatiskujejo nemške
pogoje, odklanjajo nemške zahteve kot smešne.

Volitve v Španiji

Madrid, 14. nov. c. Volivna agitacija v Španiji
je dosegla do sedaj neznan obseg. Vsak dan se
vrsti na stotine shodov. Za prihodnjo nedeljo je
prijavljenih okoli 8000 shodov. Desnica je posta-
vila največ kandidatov, ker upa na zmago. Do te
zmage bi lahko prišlo, ker so desničarji zelo močni
v vseh severnih provincih. Najbolj ogorčena borba
se bje med desničarji in Lerrouxovo skupino.

Nova romunska vlada

Sestavil jo je John Duca

Bukarešta, 14. nov. b. Kriza romunske vlade je rešena tako, da je dobil Duca mandat za sestavo nove vlade, v kateri bodo sodelovali samo člani liberalne stranke, katere šef je on. Duca je bil danes dopoldne sprejet v avdienci pri kralju, ki je trajala poldrugo uro. Po avdijenci je prišel h kralju tudi zunanji minister Titulescu. Po avdijenci je Duca sporočil, da mu je poveril kralj mandat za sestavo vlade. Popoldne je Duca sestavil listo svojega kabineta, ob 6 zvečer pa bodo novi ministri prisegli. Titulescu ostane v novi vladi zunanji minister. Vlada bo sestavljena naibje takole: Predsednik vlade: Jon Duca. — Zunanji minister: Nikolaj Titulescu. — Finančni minister: Konstantin Bratianu. — Pravosodni minister: Viktor Antonescu. — Prosvetni minister: dr. Konstantin Angelescu. — Prometni minister: Rihard Fransov. — Minister za delo: Konstantin Dimitriu. — Trgovinski minister: Jurij Tatarescu. — Vojni minister: general Gujka. — Notranji minister: Jon Inulec.

— Kmetijski minister: Cipaeonu. — Ministra brez listine: Alpanescu in general Pavel Angheliescu. Kot državni podtajniki pridejo v vlado: pri predsedništvu vlade: Mavrodin in Buturescu, v zunanjem ministertvu: Savel Radulescu, v notranjem ministertvu: Juca in Viktor Jamandi, v kmetijskem ministertvu: g. Manolescu, v prosvetnem ministertvu: Aleksander Popeacu, v trgovinskem ministertvu: Jurij Asan, kot državni podtajnik za letalstvo: Radu Irimescu.

Sedanja vlada je sestavljena iz vseh članov liberalne stranke, g. Duca. Vsi člani nove vlade so že bili ministri v prejšnjih liberalnih vladah. V krogih pristave liberalne stranke vlada silno navdušenje radi tega političnega preokreta. V ulici Cometa, kjer je glavni stan Duca, se je zbralo veliko število liberalcev ter je priredilo burne ovacije svojemu šefu. Promet je bil v tej ulici popolnoma ustavljen za delj časa.

Novi nemški parlament 661 čisto plemenskih „arijskih“ poslancev

Paris, 14. novembra. AA. Iz Berlina poročajo, da bo šel novi nemški razstah 661 poslanec čisto arijskega porekla. V novem parlamentu ne bo nobene ženske, povprečna starost poslancev bo pa 30 do 45 let. Najmlajši poslanec bo sedanjí šef organizacije Hitlerjeve mladine Baldur v. Schirrach. V novem razstahu bo 50 ministrov nemških dežel in okoli 100 zastopnikov raznih hitlerjevskih organizacij in nacionalno-socialističnih gospodarskih organizacij. Razen tega bo v novem razstahu 40 državnih uradnikov, mnogo kmetov, okoli 40 delavcev in mnogo zastopnikov industrijskih in obrtnih društev. Prva naloga novega državnega zbora bo izdelava načrta nove nemške ustave, ki se bo znatno naslanjala na današnjo organizacijo fašistične Italije.

„Kaj bo Hitler napravil?“

Paris, 14. novembra. AA. V Parizu niso rezultati nedeljskega glasovanja v Nemčiji nikogar iznenadili. Reči se celo sme, da tu nihče ni pričakoval drugačnih rezultatov. V Parizu se zdaj samo izprašujejo, kaj bo Nemčija zdaj storila.

Večina snočnih pariških listov prinaša članke pod naslovom: »Kaj bo zdaj Hitler napravil?« — »Journal des Debats« prinaša uvodnik, v katerem

pravi, da bo imel nedeljski izid glasovanja v Nemčiji vsaj to dobro stran, da bo napravil konec pravljici, po kateri naj bi obstojali dve različni Nemčiji, demokratska in miroljubna, ter nacionalistična in bojevit. List dalje zaključuje, da bo današnja Nemčija, ki je že potepala versajsko mirovno pogodbo, v kolikor se tiče nemške vojske, skušala zdaj doseči revizijo pogodbe glede Posaarja, priključitve Avstrije k Nemčiji in poljskega koridorja.

Zadnja pot?

Paris, 14. nov. b. »Matin« je objavil davi članek pod naslovom: »Trikratna pot, po kateri je šla Francija po vojni.« V katerem prihaja do zaključka, da je mogoča samo še ena pot in sicer direktna pogajanja med Nemčijo in Francijo. Ta pot je polna nevarnosti, toda, tako pravi list, bolje je postaviti vse na eno karto, kakor pa da se še naprej drvi nasproti gotovi katastrofi. Oba naroda se morata pogovoriti med seboj brez vsakega posredovalca, ki naj poskusita likvidirati strašno preteklost in pripravi skupno bodočnost. Politične sile in sankcije danes niso več mogoče. Isto stališče zavzemajo tudi vsi ostali pariški listi, razen nekaterih radikalnih. Katoliški list »Aube« zastopa enako mnenje in naglašja, da je edina možnost, da se Francija direktno pogaja z Nemčijo.

Kdor zna pa zna

Včerajšnje »Jutro« komentira volilni rezultat v Nemčiji na način, ki zasluži ovekovečenje. Navedemo samo dobesedno citate:

»Kot izključeno se more smatrati, da bi narodni socialisti, ki so meseca novembra 1932 dobili okroglo 11,7, letos meseca marca pod pritiskom najhujšega terorja in pod vplivom požiga v državnem zboru pa 17,3 milijona glasov, mogli po normalnem potu to število potrojiti ali celo podvojiti. Ni verjetno, da bi moglo postati v tako kratkem času 6 milijonov komunistov, 7 milijonov socialnih demokratov in 4,5 milijona semišljenikov centruma pristajati narodnega socializma, pač pa je mnogo bolj verjetno, da so se uklonili v znamenju koncentracijskih taborišč in v bojznih pred napadalnimi oddelki narodno-socialistične stranke.«

S to ugotovitvijo popolnoma soglašamo, zlasti, ker jo »Jutro« samo podkrepljuje z značilnostjo, da so celo koncentracijska taborišča, kjer so internirani najhujši sovražniki Hitlerjeve diktature, oddali do 90 odstotkov glasov za režim. »V kakšnih okoliščinah so se vršile volitve, dokazuje tudi dejstvo, da je bil naval volilcev na volišča velik tudi v okrajih, ki so znani kot židovski.«

Vse to je popolnoma točno in pameten človek bo iz teh dejstev brez težave potegnil tudi odgovarjajoč sklep glede vrednosti takšnih nasilnih volitev. Zlasti še, ko ves svet ve in tudi »Jutro«,

da nobena druga stranka, kakor narodno socialistična, ni mogla in ni smela postaviti kandidatov in tudi ni imela možnosti nikake agitacije. — Zato pa tem bolj frapantno udari v oči »Jutrova« konkluzija k nemškim volitvam. Citajmo: »Gotovo je ... da se je hitlerjevcem posrečilo med nemškim narodom ustvariti v veliki meri novega duha, ki je razbil ozke okvire strankarske pripadnosti in razveljatil najhujše sloje za politično edinstvo in nacionalno disciplino ... Izid včerajšnjih volitev sicer ne predstavlja pravega izraza svobodne volje nemškega naroda, vendar pa kaže, da si hitlerjevci v Nemčiji niso znali prilastiti samo oblasti, temveč se jim je tudi posrečilo v skoro devetih mesecih svoje vlade vsiliti (sic!) ogromni večini prebivalstva svojo politično ideologijo.« Skratka »hitlerjevci« morejo danes reči, da na njihovi strani ni samo vsa politična oblast, temveč tudi pretežna večina nemškega naroda.«

Priznamo, da je javnost zadnja leta precej vajena najraznovrstnejših idejnih vratolomnosti, ki jih ji servira »napredno« časopisje, toda takih žganjcev v enem in istem članku pa niti »Slovenski Narod« že dolgo ni skuhal. »Jutro« očitno predhiteva svoj čas in je prezrlo, da je na tak način mogoče »informirati« publiko le tam, kjer se ji kuha duševna hrana v enem samem loncu, pa še tam bi se ljudem pošteno kolenilo.

Baski in Španija

Paris, 13. nov. Iz Madrida poročajo, da so doslej glasovali o novem statutu, ki prinaša Baskom avtonomijo, 3 basko province, to je Vizcaya, Guipuzcoa in Alcala. V del teželah se je za statut, to je za avtonomijo, izreklo okoli 90% volivcev. Preden se statut uveljavi, mora zanj glasovati še Navarra, ki doslej tega še ni storila. Navarra se upira nekaterim določbam statuta, ki urejajo odnose med Cerkvijo in državo na način, ki se po njihovem mnenju ne zdi dovolj ugoden za Cerkev. Končno se mora o statutu izjaviti še poslanska zbornica (Cortes) in statut zadobi pravno veljavnost šele, ko ga podpiše predsednik republike.

Za vprašanjem Katalonije se je zdaj tudi rešilo v načelu vprašanje Baskov, to je pokrajine, ki se v španščini (kastiljansko narečje) imenuje »País Vasco«; Baski sami pa deželo nazivajo Euzkadi. Baski statut je v načelu izdelan po zgledu katalonskega. Nekateri razlike samo vpoštevajo navade obeh narodov, ki imata dokaj različno zgodovino. V smislu novega statuta sta španski in baski jezik popolnoma enakopravna. »País Vasco« ali »Euzkadi« bo vladal poseben svet Baskov. Predsednik tega sveta je obenem predstavnik osrednje vlade v Madridu. Kakor predsednik Katalonije, je odgovoren sodišču za zaščito španske ustave, na drugi strani pa baskemu parlamentu. Zakonodavna oblast bo izvajala poslanska zbornica Baskov. Ti si bodo izbrali polovico poslancev s splošno in tajno glasovalno pravico. Glede druge polovice se ni določeno, kako naj se izbere. Vse tri pokrajine, v katerih prebivajo Baski, so v smislu statuta enakopravne. To se kaže tudi v določbi, da postane predsednik Euzkadija prvi Bask iz Vizcaye, za njim bo izbran Bask iz Guipuzcoe in nato politik iz Alcaie. To vodilo se mora tudi uveljaviti pri sestavi stalnega sveta, to je vlade.

V javnih uradih bosta v rabi kastiljanski (španski) in baski jezik. Prav tako na vseučilišču. Uradnikom, ki ne znajo baskeskega jezika, je dana možnost, da se ga naučijo v 5 letih; ta jezik je namreč zelo težak, zato tudi tako dolg rok. Po preteku tega časa bodo morali zapustiti javne službe tisti uradniki, ki ne bodo znali baskeskega jezika. Že v statutu je zagotovljeno, da se morajo ohraniti stari družinski običaji Baskov, ki dajejo ženi posebne pravice. Prav tako so si Baski zagotovili vse dosedanje privilegije v davčnem pogledu. Pravica pobiranja davkov ostane njim; pač pa so dolžni določeno vsoto poslati osrednji vladi v Madridu. To finančno avtonomijo so Baski uživali tudi doslej. Prav tej se morajo zahvaliti, da imajo danes najlepše ceste na španskem, na drugi strani da je število nepismenih pri njih najnižje na

španskem. Zato gre tudi za sluzga jezuitom, ki so skrbeli za prosveto v tej deželi. V smislu novega statuta se ustanovi posebno basko sodišče, ki bo izvajalo zakone španske republike. Prav tako vsebuje statut posebne odredbe, s katerimi je bil varovan obrtniški stan pred previsokim obdavčenjem. Poleg tega obstoji še določba, da nima centralna vlada v Madridu pravice, da bi vzela Euzkadi druge gospodarske prednosti, ki jih danes uživa, čeprav niso posebej našteje v statutu.

Zdi se, da se bo v novi poslanski zbornici bila ostra borba za priznanje in končno uveljavljenje baskeskega statuta. Zadelo bodo zopet skupaj razna politična stremeljenja v zadevi organizacije države tako tista, ki se zavzemajo za centralistično upravo in druga, ki zagovarjajo avtonomistični sistem. Med prvimi moramo v prvi vrsti omeniti španske fašiste, ki jih vodi sin rajnega generala Primo de Rivera. Ti že danes vpijejo, da bi uveljavljenje baskeskega statuta pomenilo prvi korak naproti razkroju španske republike. Tudi Lerrouxova stranka ne odobrava tako radikalne avtonomije, kakor jo vsebuje baski statut. Na drugi strani se pa tudi oglasja zagovorniki avtonomije, ki so prepričani, da bo avtonomistična uredba države napravila konec neznoznemu notranjemu trenju med posameznimi narodi Iberijske polotoka, ker jih bo zadovoljila. Po zaslugi avtonomistične ureditve se bodo vsa manj važna vprašanja lahko reševala doma, tako da bodo Cortes in osrednja vlada razpremenjeni.

Znano je, da so bili Baski letos prvič zastopani na mednarodnem manjšinskem kongresu v Bernu. Zdi se, da je to, da si tudi Galicija pribori avtonomijo, nakar bo španska razdeljena v štiri velike dežele: Kastilijo in Andaluzijo, Katalonijo, v Euzkadi in Galicijo.

Kongres slovanskih skavtov

Varšava, 14. novembra. b. Sedaj je bilo končno sklenjeno, da se priredi velik kongres slovanskih skavtov v mesecu avgustu leta 1935 na Poljskem. Na izletu bodo sodelovale Poljska, Jugoslavija, Češkoslovaška in Bolgarija. V nasprotju z dosedanjim razdelitvijo taborišč bodo skavti razdeljeni na velike površine na 40 raznih taborišč. Taborišča bodo najbrž razmeščena v spalskih gozdovih ali pa v gozdovih med Krakovom, Kratovicami in Osvienčinom. Na izletu bo sodelovalo okoli 15.000 skavtov in bo trajal kakih 14 dni.

Rusko-japonska napetost Proglas proti Japonski

Tokio, 14. novembra. b. Zunanje ministertvo poroča, da je sovjetska Rusija poslala 7. novembra vsem poveljstvom Rdeče armade okrožnico, v kateri pravi, da je postala vojna s Japonsko neizogibna. V zvezi s to okrožnico se je dopisniku Reutersovega urada v tukajšnjih merodajnih krogih izjavilo, da ni razumljivo, zakaj se ruski narod sistematično razburja in vzemirja. Naglašja se, da Japonski ni za vojno in je ravno pred kratkim umaknila eno divizijo iz Mandčurije.

Moskva, 14. novembra. b. »Strankim list« v Vladivostoku objavlja manifest proti Japonski, v katerem pravi: Če bo Japonska povzročila vojno proti sovjetski Rusiji, bo takoj stopilo v akcijo rusko zračno brodogoj, ki je najmočnejše na svetu. Rdeča armada je pripravljena in je sposobna, da vodi vojno, kakršne si nihče niti ne predstavlja ne more. V manifestu se trdi, da bo na Japonskem kmalu izbruhnila revolucija.

Narodna skupščina

Belgrad, 14. nov. m. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela ob pol 12 pod predsedstvom predsednika Nar. skupščine dr. Hasanbegovića. Po prečitani in odobritvi zapisnika zadnje seje je bilo prečitano poročilo o konstituiranju odbora za proučevanje resolucije o spremembah in dopolnitvah poslovnika Nar. skupščine. Prečitani sta bili interpelaciji poslanca Misirlića, ki ju je vložil na notr. ministra in sicer eno o protizakonitem delovanju nekaterih občinskih organov v belgrajski mestni občini, drugo pa radi znane podganje afeze v Belgradu. Misirlić je zahteval za obe interpelaciji najnost, ki jo pa večina poslancev ni sprejela. Interpelacijo je vložil tudi dr. Ivan Lončarević na trgov. ministra zaradi financiranja knjige: »Naša industrija, obrt, trgovina in kmetijstvo« (11. knjiga) od Milivoja Savića, upokojenega načelnika trgov. ministertva, ki tendenciozno slika gospodarske, kulturne, religiozne in nacionalne razmere v Zagrebu.

Gospodje! Brez ozira na verske in plemenske razdore in sovraštvo, nima ta knjiga nobene vrednosti. Dr. Lončarević še nadalje pojasnjuje najnost za svojo interpelacijo in zahteva, da se ji da prvenstvo ter da se navzoči gg. ministri (navzoča sta bila dr. Hanžek in dr. Srkulj) izjavijo, da je najnost za to interpelacijo zares potrebna in da za obrazložitev ni potreben noben drug argument, razen onih, ki sem jih navedel.

Podpredsednik Narodne skupščine je postal narodnim poslancem vprašanje, če sprejemo

najnost za to interpelacijo, nakar je v dvorani nastalo ponovno prerekanje in prepir. Nekateri poslanci so zahtevali, da se za najnost te interpelacije izjavi gradbeni minister dr. Srkulj, ki je znan hrvatski zgodovinar. Dr. Srkulj je nato res izjavil, da mu je včeraj trgovinski minister dejal, da ministertvo za trgovino in industrijo ni dalo podpore za izdajo gornje knjige. Ker pa trgovinski minister ni bil navzoč, je dr. Srkulj izjavil, da najnosti ne more sprejeti. Isto je storila večina poslancev.

Nato se je prečitala druga interpelacija dr. Lončarevića na notranjega ministra o volilnih rezultatih v občini Mače, okraj Zlatarek. Dr. Lončarević je izjavil, da je dobila njihova lista od 2850 volivcev 1040 glasov, vladna lista pa samo 400. Vladna lista je dobila vseh onih 1040 glasov, nosilec naše liste pa je padel od 1040 na 800 glasov. Večina poslancev nato ni sprejela zahtevane najnosti.

Potem se je prešlo na dnevni red, na pretes poročila odbora za proučevanje zakonskega osnutka o obvezni telesni vzgoji. Poročilo odbora je podal dr. Hadžić. S tem je bila današnja seja zaključena in bo prihodnja jutri dopoldne s istim dnevnim redom.

Na Lipare

Rim, 14. nov. AA. Sodišče je obsodilo pisatelja Curzia Ericka Sukert-Malaparteja na 5 let konfinacije na Liparske otoke.

Špansko-jugoslovanska trgovina

(Španski poslanik o pogajanjih za trgovinsko pogodbo)

Belgrad, 14. nov. m. Španski poslanik na našem dvoru, de Torichos, ki se je pred par dnevi vrnil z enomesečnega dopusta iz Španije, je o novem trgovinskem sporazumu, ki se bo v kratkem sklenil med našo državo in Španijo, dal sotrudniku tukajšnje »Pravde« sledečo izjavo:

»Nova trgovinska pogodba, ki bo zamenjala ono iz 1929., računa z vsemi jugoslovanskimi zahtevami in z njo se bo deblokiralo približno 80 milijonov Din, ki jih imajo jugoslovanski izvozniki v Španiji in ki so bili do sedaj zamrznjeni. Pogodba, taka, kakršna je bila do sedaj, je v stvari bila v korist Jugoslavije, nova pogodba pa bo služila še boljšeemu razvoju trgov. odnošajev med obojema državama. Danes se lahko brez pretiravanja reče, da je odvisen nadaljnji razvoj trgov. odnošajev med nami v glavnem, da ne rečem izključno, od jugoslovanskih naporov, da iz Španije izvozijo čim več onih pridelkov, katerih imamo v izobilju in katere se bo v Španiji nakupilo pod najboljšimi pogoji. Na ta način se bodo dosegli ugodnejši odnošaji med uvozom in izvozom, pa tudi naše med-

sebojne trgov. zveze bodo postale realnejše. To se bo doseglo s licitacijami za državne nabave v Španiji kakor tudi s koordiniranjem posameznih naporov. V ostalem se bo nova pogodba revidirala vsake tri mesece, če se bo kaka točka v njej pokazala za škodljivo. Z jugoslovanske strani je bilo za sedaj storjeno zelo veliko za napredek medsebojnega izmenjavanja blaga. Ustanovil se je špansko-jugoslovanski komite, ki ima za cilj pospeševanje trgovskih kupčij med Španijo in Jugoslavijo, s sedežem v oddelku trgovinskega ministertva. Ta komite je začel z delom in danes podpira naše napore, da se definitivno sprejme že izdelana trgov. pogodba. Razen tega je komite v sami Španiji v Barceloni angažiral za svojega delegata dr. Weisberga, bivšega uradnika trgov. ministertva, ki dobro obvlada španščino ter pozna vspeške trgov. razmere ter možnosti razvoja trgov. odnošajev. Le-ta je tudi pooblaščen, da lahko odputuje v vsako mesto Španije, kjer se pokaže za to potreba, da lahko na licu mesta izvrši potrebne korake z zainteresiranimi španskimi trgov. krogi.

Kralj Aleksander -

romunski maršal

Bukarešta, 14. novembra. AA. Rador poroča: Uradni list prinaša kraljevski ukaz, po katerem se Nj. Vel. kralj Aleksander imenuje za maršala romunske vojske. Kralj Aleksander, nadaljuje ukaz, je v vojni leta 1913 in med svetovno vojno pokazal izredne vojaške vrline, ko se je boril za skupno stvar. Kralj Aleksander je tako pomagal Romuniji in prinesel k okrepleti bratstva med srbsko in romunsko vojsko, ki se je manifestiralo na romunskih tleh s pomembno akcijo srbske divizije v Dobruži leta 1916.

Izored sodišča za zaščito države

Belgrad, 14. novembra. AA. Državno sodišče za zaščito države je danes ob 17.30 izreklo razsodbo v procesu proti Čedi Plečeviću in tovarišem, obtoženim zaradi dejanj iz čl. 8 in 4 zakona o javni varnosti in redu v državi. Obsojena sta: Čedomir Plečević, odvetnik iz Arangjelovca na poldrugo leto strogega zapore in na denarno globlo 2000 Din; Zivadin Petrović, zasebni uradnik iz Arangjelovca

Utrinki

KATOLISKA AKCIJA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

V Združenih državah, kjer živi 20 milijonov katoličanov, to je nekako šestina vsake prebivalstva, katoliška akcija v zadnjem času kaže razsestje razmah. Sicer je obstojala že kakih 10 let in sicer, odkar je bil ustanovljen »National Catholic Welfare Conference«, ki je organizatorično središče za delo katoličanov. Katoliška akcija pa, kakor jo želi papež, se je stoprav sedaj pričela. Nekaj časa nosi že tudi glavno glasilo omenjenega centralnega vodstva naslov »Katoliška akcija«. V pritenku meseca oktobra so se vršili trije veliki kongresi, ki so doprinesli k razširjenosti pojmov o katoliški akciji. Prvi se je vršil v Newyorku, drugi v St. Paulu in tretji v Chicagu. Prvega se je udeležilo do 2000 zastopnic raznih krajevnih skupin, mnogo škofov, mestni župan in guverner države, apostolski delegat Cicognani je imel predavanje o delu kršćanske žene v okviru katoliške akcije. Poleg tega so govorili še trije škofje. Sklepní govor je imel zopet papežev delegat in sicer o posvečenju družine. 22. oktobra se je podobno zborovanje vršilo v Chicagu, na katerem je zopet bilo nad 2000 udeležencev. Tu je nastopil kardinal Mundelein, apostolski delegat, državni guverner, župan mesta in mnogo odličnih gostov.

Na vsak kongres se je pordorila potreba, da katoličani usmerijo svoje delo po direktivah papeških enciklik o kršćanskem zakonu, o katoliški akciji in o socialni encikliki. Izvedba teh enciklik v praktično življenje mora biti naloga ameriške Katoliške akcije. — Škofje so naročili duhovščini, da omenjene tri enciklike sistematično obravnavajo na prižnicah. Prav tako so bili ustanovljeni socialni krožki, ki so za

na poldrugo leto strogega zapore in na denarno globlo 5000 Din.

Oproščeni so pa Radovan Stojić, Vojin Gajić in Milivoje Crnogorac, vsi iz Arangjelovca.

Belgrajske vesti

Belgrad, 14. nov. m. Premješeni so h okrajnemu sodišču v Sv. Lenartu: Matko Asić, sodnik okrajnega sodišča v 7. pol. skupini v Sernici, h okrajnemu sodišču v Sernici je premješčen Vinko Rautner, sodnik 7. pol. skupine do sedaj v Brežicah, h okrajnemu sodišču v Brežice pa je premješčen Vladimir Puncuh, sodnik okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu.

Belgrad, 14. novembra. m. Z nocošnjim brzovlakom je prispel v Belgrad msgr. Roncali, apostolski vikar v Sofiji. Msgr. Roncali se je z železniške postaje napotil v tukajšnjo nunciaturo. V Belgradu ostane par dni, nakar odputuje na svoje mesto v Sofiji.

Dunajska vremenska napoved. Na zapadu kratkotrajno izboljšanje vremena in bo temperatura narasla. Na vzhodu in jugu večinoma močno oblačno z velikimi krajevnimi razlikami. Temperatura se bo le malo spremenila. Za enkrat nobene bistvene padavine.

predmet obravnavanja določili v prvi vrsti socialno okrožnico Pija XI.

STRAH PRED MLADIM KATOLICIZMOM NA ČESKEM

Te dni je minulo petnajst let, kar je nahujskana drhal podrla starodaven Marijin kip v Pragi. Dogodek je bil obenem predznamenje za široko-polezno husitsko propagando na Češkem. Seređa je bil tudi katoličanom glasen opomin, da se zbude iz precejšnjega mrtvila zadnjih desetletij. Sedaj pa so se ob priliki petnajstletnice tega žalostnega dogodka vršile v vseh praških cerkvah spravne službe božje. Cerkve so bile prav dobro obiskane, zlasti še Týnska cerkev, ki stoji na trgu, na katerem je bil Marijin spomenik porušen. Zlasti mnogo je bilo pri službi božji moške mladine. To dejstvo je dalo vodilnemu listu čeških framasonov »Česke Slovo« priliko, da je na vidnem mestu ostro napadel katoličane zaradi spravnih božjih služb. Nadpis članka se glasi: »Cerkve se znova pripravljajo na napad.« Dragocena je ugotovitev tega lista čeških svobodomiselcev, da se okrog Cerkve zbira mnogo mladine, katero svobodomiselna mladina ni mogla zase pridobiti. Nato sledi dolgo jadikovanje zaradi ugotovitve cerkvenega govornika, »da za češki narod ne bo dobro, dokler voditelji naroda ne bodo svojega kolena upognili pred božjo Matorjo«. List pa za-moliti, da je govornik to svojo tezo dokazoval iz vse zgodovine češkega naroda. »Česke Slovo« izraža le dvom nad govornikovo ugotovitvijo, da so mnogi od tistih, ki so pred petnajstimi leti podirali Marijin kip, med tem že našli zopet pot k veri in Cerkev. Ako so nasprotniki katoličanov že tako obutljivi, da morajo svoj strah nad novo vstajim mladim katolicizmom razkrijevati v svojih listih, je za češke katoličane to le dobro znamenje.

Blagoslovitev pokopališča grških vojakov v Pirotu dne 11. novembra 1933

Grški vojni minister general Kondilis in jugoslovanski minister vojne in mornarice Stojanović na pokopališču.

Oče se žrtvoval za otroke Rešil iz ognja tri svoje sinove, sam pa skoro zgorel

V banovineko bolnišnico v Bihač so v nedeljo zvečer pripeljali kmeta Mileta Lalića iz vasi Lipovače v slunjekem okraju. Njegove roke do lakta, njegova glava in prsi so ena sama velika rana od opeklin. Njegovo stanje je kritično in vsak čas pričakujejo smrti.

V nedeljo popoldne okrog 4 je močan veter, ki je pihal skozi razbito okno v Lalićevi hiši, raznesel živo žerjavico po tleh. Ker je bilo vse leseno, je hiša kmalu začela goreti. V tem času je bil Lalić zdoma po opravi, v hiši so pa ostali trije njegovi sinovi: 3 letni Nikola, 5 letni Peter in 8 letni Bogdan in se mirno igrali. Ko so zagledali ogenj, so se tako prestrašili, da so namesto skozi vrata na prosto, zbežali v sobo, kjer so se skrili pod

mizo. Ko je gorela že vsa hiša, je prihitel Lalić domov. Zaslišal je jok svojih otrok, ki so vpili na pomoč. Hitro so se zbrali kmetje in začeli gasiti ogenj, nihče se pa ni upal v gorečo hišo, da bi rešil otroke. Tedaj je Lalić, ne boječ se za življenje, skočil skozi okno v hišo, zavil otroke v posteljno pregrinjalo in jih nesel skozi ogenj do okna, kjer jih je izročil kmetom. Nesrečni Mile je rešil svoje otroke, sam se je pa nezvesten zgrudil ob oknu v goreči hiši. Kmetje so ga potegnili iz ognja. Bil je strašno opečen po glavi, prsih in rokah. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico v Bihač, kjer, kakor že omenjeno, vsak čas pričakujejo, da bo izdihnil. Ogenj je do temeljev uničil hišo in tako so Miletovi otroci ostali brez očeta in brez strehe.

Kameniti most čez Liko se porušil

Iz Gospiča v Liki poročajo: V soboto popoldne se je po vsem Gospiču raznesla vest, da se je podrl most čez Liko pri Ličku-Osiku. Prve govorice so govorile o stotini človeških žrtev. Na lice mesta je takoj odšla orožniška patrulja, ki je res ugotovila, da se je podrl kameniti most čez reko Liko, da pa je k ereči okrog 100 ljudi s konji in tovari rešenih.

Ob petkih je v Gospiču tedenski sejem, ki je po dogonu in kupčijah eden največjih v Liki. Na ta dan se zbere v Gospiču veliko število trgovcev iz bihaškega in cazinskega okraja. Na široki cesti Kamenica-Gospič se je v petek zjutraj nekaj ur pred nesrečo pomikala dolga kolona voznikov z okrog 150 vozovi, ki so vse peljali robo na gospiški sejem. Okrog 5 zjutraj so vozniki dospeli v vas Budak in začeli voziti čez kameniti most, ki je dolg nad 100 metrov in se vzpenja v velikem loku nad Liko. Ljudje so bili zaspani, utrujeni od dolgega pota. Okrog 100 voz je v pol ure že prešlo čez most in

ko so bili že na oni strani, se je naenkrat začelo silno grmenje, podobno močni detonaciji, ki se je večkrat ponovilo in se razlegalo daleč po pusti okolici. Oni, ki so bili že čez most na oni strani, so videli grozno sliko. Veliki kameniti most, star komaj 70 let, ki je veljal kot prvovrsten objekt, se je na najvišji točki loka prelomil v dolžini 20 metrov in se zrušil v Liko. Vozniki so se zahvaljevali božji previdnosti, ki jih je rešila strašna smrti. Če bi le par minut kasneje šli čez most, bi strmoglavili z ruševinami mostu vred v Liko. V trenutku nesreče je bilo na mostu še okrog 20 voznikov, ki so se morali brž vrniti nazaj na breg, da jim ni zmanjkalo tal.

Most čez Liko je bil elabo zgrajen in razen tega tudi niso dosti skrbeli za popravila. Sreča je, da se je most zrušil ponoči. Če bi se to zgodilo ponoči, bi nesreča najbrž zahtevala več desetih človeških žrtev.

Novi delegati za Pokojninski zavod

Za 25. novembra so bile, kakor smo svoj čas poročali, razpisane volitve v Pokojninski zavod za nameščenice v Ljubljani. Ker je bil v vseh skupinah nameščenice in delodajalcev dosežen kompromis, je bila vložena le po ena kandidata lista. Volivna komisija je torej proglasila za izvoljene vse kandidate in namestnike na teh listah. Tako so izvoljeni za dobo petih let naslednji delegati in namestniki:

- Delegati nameščenice**
- I. skupina: Denarni zavodi. Delegati:** Vlado Vrančič, Ljubljana; Lekan Jože, Maribor; Stih Ludvik, Ljubljana; Skasa Fran, Maribor; Markov Nikola, Split. — **Namestniki:** Rabič Viktor, Ljubljana; Andolšek Janez, Ljubljana; Lapajne Zoran, Ljubljana; Viškanović Tomislav, Maribor; Petrič Miloš, Split.
- II. skupina: Trgovina in spedičija. Delegati:** Likar Ciril, Ljubljana; Svetek Franc, Celje; Cviki Josip, Ljubljana; Miklavčič Franjo, Maribor; Božič Ivo, Ljubljana; Bojč Bruno, Split; Berdajs Josip, Ljubljana; Kovačević Mate, Split; Nagode Leopold, Ljubljana; Grgič Ante, Solin. — **Namestniki:** Pišof Drago, Ljubljana; Munda Franc, Celje; inž. Ferenc Bogdan, Ljubljana; Pivec Franjo, Maribor; Videnc Josip, Ljubljana; Sichel Kazimir, Split; Haderbolec Viktorija, Ljubljana; Vekarič Živko, Sušak; Milavec Mila, Celje; Jurjevič Ciril, Metković.
- III. skupina: Rudarstvo in kovinarstvo. Delegati:** Volčanšek Franc, Trbovlje; Čop Feliks, Jesenice; inž. Uršič Franc, Mežica; inž. Meichsner Vladimir, Siverič. — **Namestniki:** Sluga Fr., Laško; Podlogar Jože, Hrastnik; Gnus Kazimir, Kamnik; Cvitanović Tomislav, Split.
- IV. skupina: Ostale industrije in obrti. Delegati:** Zemljic Joško, Ljubljana; Novak Josip, Maribor; Kobentar Franc, Vevče; Šimenc Josip, Tacen; Kozuh Vinko, Ljubljana; inž. Rus Jože, Maribor; Pelikan Hubert, Maribor; inž. Petriček Jan, Ljubljana; Vrevec Franc, St. Vid; Pitterle Gustav, Trzin; Štampihar Tone, Kranj; Bartulica Drago, Split. — **Namestniki:** Kokalj Pavel, Ljubljana; Michalek Otmar, Ljubljana; Palme Ferdinand, Vevče; Habič Ivan, Moste; Wigele Miroslav, Majšperk; Operman Dragotin, Ptuj; Kelbič Zlatko, Moste; Štambuk Vencelav, Selca na Braču; Kališnik Ivan, Trzin; inž. Petrič Vinko, Split.
- V. skupina: Vsi ostali poklici. Delegati:** Tavčar Ivan, Ljubljana; Golmajer Jože, Ljubljana; Vičič Janko, Ljubljana; Gilčević Dragotin, Maribor; Zdešar Ivan, Ljubljana; Veber Avgust, Celje; dr. Podolšek Stjepan, Split; Gligo Franc, Split. — **Namestniki:** inž. Miklav Otmar, Brezice; Vuk Ivan, Ljubljana; mr. ph. Kraut Igor, Ljubljana; Vojska Drago, Maribor; dr. Vatovec Franc, Maribor; Azman Karel, Kranj; Žužek Franc, Ljubljana; Tocigl Ivo, Split.

- Delegati delodajalcev**
- I. skupina: Denarni zavodi. Delegati:** Kralj Anton, Ljubljana; dr. Rekar Ernest, Ljubljana; dr. Dermastia Josip, Ljubljana; Trček Franc, Ljubljana; Doko Pavao, Split. — **Namestniki:** Cest-

- nik Anton, Celje; Vrcan Juraj, Split; Jerič Franc, Celje; dr. Lajovic Ladislav, Ljubljana; Kršulj Bartol, Split.
- II. skupina: Trgovina in spedičija. Delegati:** Kavčič Josip, Ljubljana; Gregorc Ivan, Ljubljana; Soss Karel, Ljubljana; Pintar Ferdo, Maribor; Sušnik Alojzij, Ljubljana; Kocmur Alojzij, Ljubljana; Aljinović Franjo, Split; Rimondo Lujo, Sušak; dr. Račić Stefan, Dubrovnik; dr. Giunio Rudolf, Kotor. — **Namestniki:** Smrkoli Albin, Ljubljana; Čebin Dominik, Ljubljana; Razinger Rajko, Ljubljana; Oset Miloš, Maribor; Dobovčnik Franc, Celje; Hren Ignacij, Logatec; Bonacič Jerko, Split; Ilić Gaston, Split; Glavič Tomo, Dubrovnik; Lušič Andrija, Šibenik.
- III. skupina: Rudarstvo in kovinarstvo. Delegati:** dr. Obersnel Maks, Jesenice; dr. Vrhunc Vinko, Ljubljana; Jovan Janko, Ljubljana; dr. Lavš Vjekoslav, Split. — **Namestniki:** Twerdy Egon, Jesenice; Operman Branko, Kamnik; Djinovski Ljubomir, Ljubljana; Ferič Marin, Split.
- IV. skupina: Ostale industrije in obrti. Delegati:** Krejč Anton, Ruše; Čeč Karel, Ljubljana; Ribnikar Adolf, Ljubljana; Golodranec Konrad, Celje; Vidmar Stane, Ljubljana; Sirc Franjo, Kranj; Knez Zdenko, Ljubljana; dr. Kalan Ernest, Celje; Prepeluh Albin, Ljubljana; Dečman Anton, Ljubljana; inž. Lenarčič Milan, Ribnica na Pohorju; dr. Bulat Tomislav, Split. — **Namestniki:** inž. Dračar Oskar, Maribor; inž. Remec Vladimir, Ljubljana; Naglas Viktor, Ljubljana; Martinič Avgust, Ljubljana; Kustar Avgust, Trzin; Smolčič Vlado, Split; Znidaršič Anton, Ljubljana; Hajnrihar Franc ml., Skofja Loka; Birola Gvido, Zagorje; Dekleva Josip, Zagreb; Kalin Savel, Mokronog; dr. Vuletič Martin, Split.
- V. skupina: Vsi ostali poklici. Delegati:** dr. Kuhar Andrej, Ljubljana; Avsenek Ivan, Ljubljana; dr. Lipold Franc, Maribor; dr. Adlešič Juro, Ljubljana; dr. Gospodnetič Franjo, Supetar-Split; dr. Jereb Peter, Radeče; mr. ph. Bakarič Gvido, Ljubljana; dr. Leskovec Josip, Maribor. — **Namestniki:** Luskovec Vinko, Celje-okolica; dr. Žitko Stanislav, Ljubljana; dr. Novak Franc, Ljubljana; dr. Žvokelj Dominik, Kamnik; Rebek Josip, Ljubljana; dr. Bartol Anton, Maribor; mr. ph. Posavec Andro, Celje; dr. Mohorič Jakob, Ljubljana.

Vsi navedeni delegati tvorijo v smislu zakona o Pokojninskem zavodu občni zbor, ki bo nato iz svojih vrst izvolil načelstvo 12 članov (po 6 delodajalcev in nameščenice). Iz načelstva se nato za opravljanje tekočih poslov izvoli še ožji upravni odbor, ki mu načeluje od ministra socialne politike imenovani predsednik (sedaj g. dr. Vilko Baltić). V upravnem odboru sta poleg predsednika dva podpredsednika in dva člana, v obeh primerih po eden skupine nameščenice in delodajalcev.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvavih navalih glavobolu splošni slahost; vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefov«[®] grenčice.

Kostanjasta barva —
še privlačnejša ...

Kmalu boste srečali marsikatero brinetko, ki vas bo s svojimi lasmi resnično navdušila. Zakaj zdaj je vendar enkrat mogoče na poseben način negovati kostanjeve lase: umivamo jih samo z novim Brunetaflor Shampooom. Užinkuje noravno in edinstveno zaradi hequila, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lase dobe krosen blešč in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

Zajamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLO

Tam za turškim gričem

Paberki s poti v Ankaro

Iz stare v novo prestolico.

Po ljubeznivem posredovanju našega generalnega konzula gosp. Markovića in njegovega uradništva smo srečno prebradili vse težave, ki se na potovanjih sploh, v orientu pa še posebej pojavljajo kot gobe po dežju. Na ladji smo in opazujemo Carigrad, ki se počasi odmika od nas. Vozimo se v Azijo. Edina zveza z Azijo so ladje, ki pogosto nihajo med evropsko in azijsko obalo. Razgrnem na mali mizici načrt mesta, obtežim ga s čašico črne kave in iščem v dalji najzanimivejše zgradbe. In glejte smolo: tu zapazim napisano črno na belem, da se najstarejši del Carigrada ne imenuje Istanbul, kot sem ga jaz krstil, ampak Istanbul. Jaz si tega še nisem vzel tako resno k srcu, toda moj prijatelj Janez (rajno Avstrijo sva rama ob rami branila), ki sedaj muči v Ljubljani najnežnejši spol z grškimi mučili in raznimi koreni starejšega datuma, mi je dal radi te malomarnosti krepko lekcijo. Skesano sem mu priznal, da nikdar v svojem življenju nisem bil v pristranih odnosih s številskimi in starimi imeni. Zato se na potovanjih »topogledno«[®] prepustim vodstvu preizkušenih tiskanih vodnikov. Da pa se pri tako očitnem omaloževanju vsakih znanstvenih podlag lahko vrine v razrahljani in nevzgojeni spomin kak »tiskarski skrat«, je razumljivo. Sicer pa odklanjam glede števil in imen vsako odgovornost. Kakor je bilo zapisano, tako sem v glavnem prepisal, niti ene letnice, niti enega imena si nisem sam izmislil.

V Aziji smo. Tik ob morju je kolodvor Haydar pasa. Vrvenje na kolodvoru je neznansko. Vse kriči, išče svoje tovariše, se preraja pred vozovi, prenaša prtljago ... Vse hiti proti Ankari: ajašstvo, samaritanke, častniki, diplomati. Naša četa je dobila tri lepe oddelke v slavnem »Ankara-ekspresu«. Zmrača se. Ostri bliski pretrgajo večerno nebo. Silna ploha privrši, edini dež, ki smo na potovanju imeli. Naj pada, mi smo pod streho. Vlak že vozi v temno noč. Skoro 600 km poti ga čaka. Dolgo drda vlak tik ob obali Marmarskega morja. Prinčevski otoki, znana letovišča, žare v luči. Vozimo se med bogatimi nasadi bolgarskih vrtnarjev vedno dalje in dalje v temno noč. Vrvenje v vlaku potihne. Pripravljamo se, da ujamemo vsaj par uric spanja. Za silo je že šlo.

Jutro nas prebudi v čisto novi pokrajini. Morja in bujnega rastlinstva ni nikjer več; niti skromnega grma ne najdeš, niti trave. V puščavi smo. Kamen, pesek in prah, kamor se ozre oko. V nedogledno puščavo se vije železna cesta, sedaj stro mo navzgor, sedaj zopet navzdol, da ti škripanje zavor reže živce. Nikjer žive duše. Puščava, ure in ure sama puščava! Toda nel Glej, sredi puščave popolnoma moderna vas! V sredi je poslopje z velikimi okni, obdano od parka, najbrže šola. Cesta okrog nje tlakovana. Od ceste se cepijo male ulice z ličnimi hišicami, ki so zgrajene vse po enem vzorcu. To je ena izmed novih Kemalovih naselbin. Kjer so razmere količinsko ugodne, so napovedali puščavi boj. Glavna reč je voda. Ako pridejo do nje, je puščava zmaganja. Pomagajo traktorji in najmoderneje orodje, da je uspeh čim večji. Že se vidijo tu in tam sredi pušče nastavki novih gozdov in pašnikov, po katerih se pasejo ogromne črede drobnice in bivoli in na železniških postajah kupi žita, pripravljeni za prevoz. Morda je pri vsem tem malo reklame, vendar pa je treba priznati, da je volja onih, ki hočejo premagati puščavo, naravnost jeklena. Če so bile včasih tu cvetoče pokrajine, zakaj bi se danes ne dale zopet napraviti?

Dvanajst, štirinajst, šestinajst ur že sopiha naš ekspres. Ne bo še konca? Zvedavo izlezamo vratove proti vzhodu. Vse kaže, da se bližamo večjemu naselju. Tu in tam se po avi skromno drevo, avto pridriži po primitivni cesti. Kakih 70 zrakovplov čaka na jutrišnji paradno in prijazni ravni. Celi griči so umetno pogodeni. Tovarne so tu, početki nove turške industrije! V ozadiju se pokaže šest ogromnih antenskih stolpov, pred njimi trije griči, obdani s trdnjavskimi obzidjem in pokriti s hišicami, iz ravnine se dvigajo moderne palače: v Ankari smo. Vlak zavoji na skromno postajo, ki nikakor ne dela časti turški prestolici. Nad vse ljubeznivo nas sprejme že na kolodvoru naš minister pri turški vladi gosp. dr. M. Janković. Naval ljudstva je tolik, da je odpuvedala turška gostoljubnost. Stanovanj ni. Le nekateri smo se nastanili v hotelu, ki so mu Turki dali ime Lozan palace in ki mu je gazda — Jugoslovian. Ostale je spravil gosp. minister pod gostoljubno streho svojega poslaštva. Tako smo dobili vsi streho, vodo in postelje. Sicer pa nismo prišli v Ankaro zato, da bi spali.

Marsikdo se začudeno vpraša, čemu je novi gospodar nove Turčije pustil starodavni Carigrad in si izbral neznatno Ankaro za glavno mesto države. Navajajo dva vzroka: Ankara je nekako geografsko središče nove Turčije in pa središče najbolj turškega dela države. Morda je hotel novi gospodar svojo prestolico osvoboditi vpliva raznih tujerodnih elementov, katerih je staro gnezdo ob Bosporu prepolno. Tako mu je bilo lažje začeti

z radikalnimi reformami, ki imajo v najkrajšem času dati Turčiji povsem novo, moderno lice.

Že prvi pogled na Ankaro nam pove, da vstaja na razvalinah starega, preperlega turškega imperija nova Turčija, povsem drugačna kot ona, o kateri piše zgodovina, in o kateri smo sanjali mi. Ko stopiš s kolodvora, si sredi velikomestnega vrveža. Čeprav je Ankara le malo večja kot Ljubljana, se promet v obeh mestih niti primerjati ne da. Konjske vprege skoro ne vidiš, pač pa nešteto avtomobilov. Seveda: vlada je tu in poslaništva so tu in kjer je to dvoje, tam je tudi dosti avtomobilov. Ogromne množice, ki so se te dni zgrinjele od vseh strani v glavno mesto, so pa ne le ceste, ampak tudi širne planjave okrog mesta spremenile v prava človeška mravljišča. — Široka avenija, ki bi delala čast Parizu ali Berlinu, pelje izpred kolodvora v mesto. Na obeh straneh prazen prostor. Tu bodo v par letih stale najmoderneje športne naprave, obdane od obsežnih parkov. Skozi mogočen slavalok, ki pozdravlja sovjetsko delegacijo, vstopimo v mesto, ki je gotovo najmlajše na svetu. V desetih letih je nastalo. Arhitekti so ob vznožju starega mesta začrtali temelje novi turški prestolici in takoj je začela rasti množica namodernejših stavb iz tal. V desetih letih so zgradili krasne stavbe, ki se vrste ob nenavadno širokih, lepo tlakovanih ulicah in cestah. Parlament, ministrstva, banke, šole, bolnišnice, trgovske hiše, razkošni hoteli, vse daje naslajajočemu mestu res v ikomiesni značaj. Poslaništva tujih držav so si zgradila svoje postojanke v posebnem delu mesta, ki se imenuje Jeni ehir, novo mesto, odkoder je krasen razgled na staro Ankaro, ki se ponižno skriva ob pobočjih utrjenega, zgodovinsko znamenitega griča. Nad diplomatskim delom mesta se dvigajo mogočne vojašnice in za njimi dvorec Gazi Mustafa Kemala, gospodarja Turčije.

Posebna zanimivost nove Ankare je niena prostornost. Nikjer ni gnječe, nikjer se stavba ne tišči stavbe. Povsod je polno prostora za zasebne vrtove in javne parke, ki pa daleč ne nudijo one prijetne elike, kot naši vrtovi. Ankara leži namreč 950 metrov nad morjem in v sredi pustinje. Veter, ki je prvi dan močno pihal, nam je pokazal, kaj pomeni ta pustinja za mesto. Nosil je s seboj oblake prahu, ki te kmalu pokrije z blatno plastjo, ti sišiš v oči in usta, da se soliš in krehaš kot jetičnik in ti izsušiš grlo, da se moraš od časa do časa razmočiti s kozarcem državnega monopola ali pa s čašo vode, ki te tudi stane nekaj dinarjev. Da, da, tudi kozarec vode je treba na Turškem kupiti! Tavaš po cestah in opazuješ življenje. Pod mogočnim spomenikom Kemalovim je vrvenje kot v Babilonu. Vedno novi tisoči prihajajo: vojaštvo, dijaštvo, mladinske organizacije v skavtskih uniformah, dolge vrste okoličanih na konjih, tisoči članov nove Kemalove državne stranke, šolska mladina ... Vedno novi govorniki, vedno viharnejši vzkliki novi Turčiji in Gaziju. Vse je veselo, živahno, vse gleda upapolno v bodočnost.

Ob petih naš je naš gosp. minister povabil v svojo gostoljubno hišo na »šampanjko«. (Res ne vem, zakaj se te hvalevredni ceremoniji uradno reče »čajanka«[®].) Z visoke terase smo opazovali življenje in vrvenje doli v mestu. Vse mesto je žarelo v bajni razsvetljavi, ne le moderni del, ampak tudi skromni, skriti stari del je kar žarel v morju luči. Visoki, z žarnicami obročljeni minareti so kot ostri noži rezali večerno nebo. Toda, minareti so le v starem mestu. Novo mesto jih nima. Moderni Turčiji so minareti le še nepotrebna navlaka, znak suženstva in zaostalosti ...

Rod dravskih ribičev kopni

Zveza ribarskih društev dravske banovine, ki zastopa interese urejenega ribarstva, dobiva že nekaj časa sem neprestane pritožbe, s kakimi sredstvi in v kaki izmeri se zatira ribje bogastvo v dravskem porečju. Razen par zimskih mesecev, ko je Drava čista, vali ta reka celo leto svoje kalne vodne mase in snežnico proti madžarski meji. Izpreminjajo se begovi, zatoni in mrtvice. V mirni vodi išče pa ribji rod zavetja še posebej, čim počenja reka naršati. Nešteto ribičev je zašlo v svoji strasti predaleč, da jim ne zadošča več trnek, niti ne belica, temveč vse, kar zajame. Lov s sačilom, sačjem, križkom ali travperjem ogroža celokupno vodno bogastvo. Riba, dovolj velika, izpod mere, belica, postvr, sule — kar zapade sačlu, pride na suho. Kaj čuda, da kopni rod dravskih rib, dojem se rod dravskih ribičev množi. Le kdor seje, naj tudi žanje! Mariborsko ribarsko društvo odgovarja oblasti in svojim načelom, da zasaja reko z novim, zarodom. Stroški se porazdelijo in mora ribič z njimi računati, kakor računa oblast popolnoma upravičeno z davščinami, ki se stekajo od ribarskih knjižic v banovinskih zaklad. Z enotnostjo banovine so se razlegile tudi dolžnosti ribičev enotno na območja bivših velikih županstev.

Liublianske vesti:

Iz Šiške na Švicarijo

Ljubljana, novembra.

Svoj čas, ko je dal novi lastnik hotela »Bellevue« zapreti dostop iz Šiške na vijugasto cesto po šišenskem hribu zadaj za hotelom ter dovolil ta dostop samo za goste svoje restavracije, smo proti temu protestirali in zahtevali, da naj mestna občina kot varuhinja splošnih interesov ljubljanskega prebivalstva, oziroma njen župan kot skrbnik pravnih interesov ljubljanskega prebivalstva, poskrbi, da se ta dohod zopet dovoli in da mestna občina, čeprav s civilno pravdo, prisili gostilničarja, naj svojo prepoved umakne. Mestno načelstvo se je res oglašilo, to se pravi, nam je poslalo pojasnilo, v katerem nam je razložilo pravno upravičenost lastnika hotela »Bellevue«, da sme prepovedati prehod pri svoji restavraciji na zgornjo sprehajalno pot. Občinstvo, v katerega interesu smo govorili mi, pa od mestnega načelstva ni zahtevalo, da pravno razloži pravice g. Šterka, lastnika hotela, temveč da se zavzame za še bolj upravičene interese vsega prebivalstva, zlasti onega iz Šiške.

Zadeva je namreč taka: Res je, da je svet, čez katerega vodi dohod na zgornjo pot za Bellevuem, spadal nekoč k posestvu hotela. Toda že dolgo, odkar pomajajo najstarejši prebivalci Šiške in tudi mesta — na razpolago je še vedno mnogo pri — je občinstvo to pot mirno in brez skrbi uporabljalo mnogo nad trideset let. Prejšnji lastnik hotela »Bellevue« ni nikoli te poti prepovedoval in si je torej vse prebivalstvo dejansko priborilo za servitutno pravico — ta pot je postala splošna, torej javna in občinska. Mestna občina kot pravna naslednica nekdanje šišenske občine bi morala torej tudi smatrati to pot že davno za svojo. Če se g. Šterk sklicuje na nekdanjo posestno pravico, bi

morala vložiti mestna občina proti njemu tožbo na priznanje servitutne pravice. Saj je dejansko mestna občina to dejstvo vedno priznavala. Mestni delavci so to pot popravljali, mestni delavci so čistili in še čistijo to pot.

Iz vse Šiške, ki leži pod šišenskim hribom, vodita na hrib in s tem v edino gozdno sprehajališče za ta del mesta samo dve poti. Prva po dolgih ovinkih z Vodnikovcove ceste, ki je zlasti za stare ljudi neuporabna, druga pa mimo hotela Bellevue. Toda kdor hoče v gozd, mora iz Šiške najprej mimo hotela po spodnji poti do znanih brez v tivoljskem parku in od tam sme šele na sprehod proti Bellevue. Če pa se hoče vrniti v Šiško, mora zopet nazaj mimo brez. Zgornji prehod pod hotelom bi smel uporabiti le, če izpije v hotelski restavraciji vsaj eno pivo ali kaj drugega, drugače ne, če pa že gre po zgornji poti in se ne oglašati v restavraciji ter ga nihče ne ovira, mu očita vest, da je prekršil prepoved g. Šterka. Od šišenskih otrok, ki bi radi v tivoljski gozd, pa vendar ne bo nihče zahteval, da morajo vsakokrat izpiti nekaj pijače v restavraciji!

Starejši šiškarji sicer že ugibljejo, ali naj bi tudi oni zahtevali od g. Šterka servitutno pravico za ta prehod, toda dandanes se ljudje neradi spuščajo v pravde, zlasti, kadar gre za javne interese in ne toliko za zasebne. Na magistratu leži več tozadevnih prošnji, da bi oskrbel komunikacijsko stezo med spodnjo in zgornjo potjo po Bellevue. Te prošnje še niso rešene. Zato prav lepo prosimo g. župana, da izvoli nekoliko pospešiti zadevo in čimprej odrediti, da se takoj napravi naprošena steza in da se skribi, da bo vsaj tako dobro oskrbovana, kakor ona, ki vodi v Šterkovo gostilno.

Tramvaj z Jegličeve ceste v Moste

Kljub slabemu vremenu in raznim drugim neprijetnostim in oviram se je delavcem splošne maloželnske družbe danes le posrečilo, da so dovršili svojo med Jegličeve in Zaloško cesto, tako da morejo vozovi neposredno iz Most po Jegličevi in Masarykovi cesti na kolodvor. Ta zveza je mnogo krajša, kakor dosedanja skozi vse mesto in ker je proga dvotirna, tudi hitrejša. Vsa glavna dela so bila ob 2 popoldne že zaključena, po tej uri pa so delavci izvrševali le še manjša dela in korekture na progi. Poskusna vožnja na tej zvezi je bila ob pol šestih zvečer ter so se je udeležili zastopniki maloželnske družbe ter tvrdke Siemens. Zaradi raznih zamud, zlasti pa, ker se je delo pričelo zaradi pomanjkanja gradbenega kapitala precej pozno, trpi maloželnska družba znatno izgubo. Ker vozi sedaj tramvaj s Poljanske ceste samo do škofove ulice ter bo potem v raznih etapah ta proga še večkrat prekinjena in sicer ravno v najbolj ugodni sezoni, to je pozimi, bo inkaso mnogo manjši, kakor pa bi bil, če bi bila zgrajena do zime že celotna dvotirna proga. Pripomniti moramo, da se je občinstvo te proge po Jegličevi in Masarykovi cesti hitro privadilo ter je promet na tej progi redno zelo živahen in je družba z uspehom zadovoljna.

Kaj bo danes?

Drama: »Zajec«. Red B.
Opera: »Pikova dama«. Gostuje ga, Zinka Kunčeva, Red Sreda.
Kino Kodeljevo: Ob 8: »Zel in se poročiti« (Renate Müller, H. Thimig). Znižane cene.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Du-najska cesta 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

★

○ V ciklusu poučnih predavanj, ki jih name-rava prirediti Leonova družba v Ljubljani v teku zimске sezone, je prvo na programu predavanje prof. Janka Mlakarja pod naslovom: »Senterije po Sredozemskem morju«. Ker je predavatelj znan, da zna tudi poučne stvari v šaljivi obliki nuditi poslušalcem, zato ni čuda, da vlada za predavanje še sedaj veliko zanimanje. To ne samo med onimi krogi, ki so se sami udeležili izleta Jadranske

Damske snežke

z blagom št. 35-36 Din 39.—
iz gumija (vse številke) Din 65.—
lakaste z baržunastim ovratnikom
(vse številke) Din 69.—
otroške škornjčke Din 49.—
moške galoše Din 69.—

ANT. KRISPER

Mestni trg št. 26 — Stritarjeva ulica št. 1-3.
LJUBLJANA

Kulturni obzornik

Iz mariborskega glasbenega življenja

Koncert Glasbene Matice

Program koncerta, ki se je vršil v veliki union-eki dvorani 8. t. m., je bil naslednji: Rimski-Korsakov: »Slava«, ruska obedna pesem za mešan zbor in klavir; Josef Bohuslav Foerster »Pomladna noč« za mešan zbor in klavir; Vitezslav Novak »Morilec«, balada za mešan zbor in klavir; Joh. Seb. Bach: Sonata I. g-mol za gosli, Fel. Mendelssohn-Bartholdy: Koncert E-mol op. 64, Gius. Verdi »Te Deum« za dvojni mešan zbor in orkester in Ludvig van Beethoven: »Fantazija« op. 80, za zbor, klavir in orkester.

Sodelovali so: prof. konservatorija, Marijan Lipovšek, člani učiteljskega zbora Matične glasbene šole: violinist Taras Poljanec, pianista Ema in Ubald Vrabec, društveni mešani pevski zbor in društveni orkestralni oddelke, pomnožen z godbeniki vojaške godbe.

Program je na prvi pogled nekam širokega evropskega okvira, slučajno pa je posrečeno zaokrožen ter tvori enakovredno umetniško celoto. Najmočnejša skladba zborovskega nastopa je pač Beethovnova »Fantazija«, mogočno delo simfonične širine, ki je po svoji strukturi in zamisli zaključek večje simfonije. Učinkovita tako v virtuoznosti klavirskega parta, v epski širini instrumentalnega dela

in dramatski sili zbora. — Na zunanem učinku enak mu je Verdiev »Te Deum«, Matičariji so ga predvajali že lani na svojem cerkvenem koncertu, takrat ob spremljavi orgel. Z orkestrom pa je skladba še mnogo izraznejša in močnejša, zlasti v slovitih kontrastih. Tudi ostale tri zborovske skladbe: Rimski-Korsakov »Slava«, zgrajena iz narodnega ruskega motiva, kompozicijsko zelo zanimiva Foersterjeva »Pomladna noč« in Novakova balada »Morilec«, so bile posrečeno izbrane.

Zbor in orkester je našel vodil in vodil prof. V. Mirk. K rezultatu njegovega prizadevanja, ki pač ni malo, če se vzamejo v obzir težave, ki jih imamo v Mariboru z orkestrom, katerega je vrakokrat treba šele sestavljati, moramo iskreno čestitati. Morda tu in tam ni vse šlo tako, kakor bi ravno moralo. Orkester je bil mestoma tehnično neizdelan, v celoti pa je zadovoljeval. Zbor zveni kompaktno, opaža pa se premoč ženskih glasov; zlasti nekoliko basovske pri mešanih nikakor ne bi škodovalo. Velika pa je njegova sigurnost, ki je prišla posebno do izraza v nastopu z orkestrom. Pianista gospa Ema in gosp. Ubald Vrabec sta spremljala zbor v prvih treh skladbah s pravilno rezerviranim poudarkom.

V okviru koncerta se je predstavil občinstvu mladi violinist gosp. Taras Poljanec, ki si ga je pridobil Glasbena Matica za učitelja svoje glasbene šole. V Bachovi »Sonati I. G-mol« je pokazal fino tehniko loka in leve roke. Odlikuje ga čista intonacija, enakomerna linija in mehak, nežen ton, ki je prišel do izraza posebno v Mendelssohnovem koncertu E-mol, op. 64. Do večjega izraza bi prišle njegove vrline v intimnejšem krogu. Prof. Marijan Lipovšek mu je bil v Mendelssohnovem koncertu enakovreden partner, briljiral pa je v Beethovnovi »Fantaziji«, kjer je pokazal virtuozno tehniko in dobro odmerjen udarec.

Mariborske vesti:

Proslava 15-letnice osvoboditve Maribora

Že mesec dni se vrše priprave za dostojno proslavo zgodovinskih dogodkov, ki so pred 15 leti začrtali mejo Jugoslavije na bivšem štajerskem. Da se niso takrat našli odločni možje, general Maister, dr. Rosina, dr. Verstovšek in drugi, ki so ustanovili »Narodni svet«, in da se jim niso takrat pridružili navdušeni mladi možje, ki so bili pripravljeni s puško v roki braniti našo severno mejo, Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo z Mariborom in njegovim zaledjem. Brez pretiravanja lahko rečemo, da bi bila tudi štajerske Slovence zadela usojša Primorcev, Notranjcev in Korošcev.

V sedanjih težkih časih, ko tarejo ves svet gospodarske težave, prav radi pozabljamo na preteklost, ker naše misli le preveč obremenjujejo težave sedanosti. Zato je prav, da osvežimo spomine na one zgodovinske dni, ki so bili oločilni za našo bodočnost in narodno eksistenco, ki je mogoča samo v okviru velike Jugoslavije, in da proslavimo možje, ki so, bodisi z mečem ali s silo svo-

□ Srebrni poroko obhaja danes poštni poduradnik Vinko Bauman in njegova soproga Katarina. 25 let vzornega zakonskega sožitja in vzglednega soglasja Slavljenska, gospa Katarina, je skozi dolgo vrsto let neumorno požrtvovalna in neutrudno prizadevna predsednica Kršćanske ženske zveze za Maribor in okolico. Slavljencema, ki stopata danes pred oltar k srebrni poroki, ob jubileju najpriščneje čestitke in voščila.

□ Maribor slabo zastopan. Rezultat volitev v Pokojninski zavod v delodajalski skupini je močno razburil mariborske gospodarske kroge. Maribor, ki je po gospodarski moči brezdvomno med prvimi središču področja pokojninskega zavoda, je dobil prešibko zastopstvo. Industrija aploh ni zastopana, trgovina ima samo enega predstavnika in iz odvetniških krogov sta dva. Izraža se v gospodarskih krogih bojazan, da bo Maribor radi tega tudi v bodoče zastopavljan, kar se tiče investicij pokojninskega zavoda.

□ Duhovniški sestanek. Jutri v četrtek bo ob pol štirih popoldne v frančiškanskem samostanu skupni sestanek duhovnikov tretjerrednikov in katehetov. Najprej meditacija, nato predavanje.

□ Smrt znanega odvetnika. Po daljšem bolehanju je včeraj zjutraj preminul v svojem stanovanju v Razlagovi 11. mariborski odvetnik in sodni svetnik v pokojni g. dr. Anton Mulej. Pokojnik je bil v Mariboru znana osebnost ter se je svoječasno udeleževal v javnem življenju. Služboval je daljšo dobo pri tukajšnjem okrožnem sodišču, potem pa se je umaknil v pokoj te otvoril odvetniško pisarno. Blagega pokojnika pokopljejo jutri v četrtek ter se vrši pogreb ob hiše žalosti ob 2. uri popoldne na frančiškansko pokopališče. Naj počiva v miru, zalujočim naše sožalje.

□ Poziv vsem brezposelnim v Studenih in Radvanju! Občinski odbor je sestavil poseben odsek za brezposelne, zato poziva vse brezposelne osebe, ki stanujejo v Studenih in v Radvanju, da se v svrhu informacij javijo v občinskem uradu v Studenih v petek, dne 17. nov. med 18. in 20. uro. Na event. pomoč tekom letošnje zime smejo računati samo one osebe, ki se bodo pravočasno javile v evidenco.

□ Francoski krožek. Jean Lacroix, profesor za francosko književnost na ljubljanski univerzi, predava jutri v četrtek ob 20 v Vesni o novinarstvu v Franciji. Prijatelji francoskega jezika dobrodošli! Vstopnine ni.

□ Magdalenci gostujejo. Prihodnjo nedeljo gostujejo Magdalenci z znano Gogoljevo komedijo »Ženitev pri Sv. Levartu v Slovenskih goricah.

□ Davčne zadeve. Tukajšnja davčna uprava razglša: V plačilo je zapadel drugi polletni obrok zemljarine dne 1. t. m. Zadnji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, pavšaliranega davka na poslovni promet, rentnine in vojnice, zapade v plačilo dne 15. nov. 1935.

□ Izpit carinskega posrednika pri finančnem ministru. Oddelek za carine, je napravil z odliko posredniški pomočnik g. Franjo Pivec iz Maribora.

□ Previsoke takse. Mestna občina je znatno povišala takse na prošnjah za gotovilo sprejema v občinsko zvezo. Preje je v potrebnih slučajih pokazala poleg tega še veliko uvidevnost ter omenjene takse odpisala, zadnje čase pa zahteva brezpopojno plačilo. Prizadeti so s tem posebno revnejši sloji, ki so izpolnili vse predpogoje za sprejem, pa se radi visokih pristojbin premišljajo, da bi vložili prošnjo. Na ta način se nehoti zavira prirastek slovenskega življa v mestu.

Uspeh koncerta je rezultat resnih umetniških stremeljenj, ki vodijo mariborsko Glasbeno Matico. Pokazal je, da niso zapustili pretresi letošnjega poletja ne v zboru in ne v orkestru kvarnih posledic in da nam bo ostala Glasbena Matica tudi v bodoče to, kar je bila doslej.

Koncert Tria-Brandl

Bil je to eden izmed onih intimnih glasbenih večerov, ki jih redkoma doživljamo. Vršil se je v mariborski kazinski dvorani, kot nalašč primerni za prireditve, ki jih poseča le ožji krog glasbo-ljubnega občinstva. Zdržila se je tukaj dimenzija in zunanost prostora s spremljivostjo izbrane kroga obudovalcev čiste umetnosti v primeren okvir, v katerem je ustvarila čudovita glasba ono pristno čustveno in skladno intimo razpoloženje, ki daje pravi čar komornim večerom.

Trio gospe Fanike Brandlove se je Mariborčanom tokrat predstavil v novi sestavi. Dobil je drugo pianistino, gđe. Magdo Rusy, ki je nadomestila gospo Hertho Reiss. Bili smo radi tega in pa radi prvotnega sporeda, ki je pri Brandlovem triu bil že od nekdaj posebnost izbranega okusa, na koncert se posebno radovedni. Nastop sam je še prekosil pričakovanje. Umetnice so nastopile zopet s svojevrednim sporedom: Dvočlanska Sonatina op. 100 za violino in klavir, Trio elegiacno op. 9 Rachmaninova, Chopinovi Nocturno b-mol op. 9 in etuda c-mol op. 12, Mac Dowellov »ples senc« ter Delibes-Dohnanyjev valček iz baleta »Naila« za klavir in za zaključek Straussovi valčki. — Izvajanje je bilo skrbno pripravljeno. Temperamentno podajanje gospe Brandlove je dalo melodijam čudovito življenjsko silo. Polni sočen ton, ki ga izvajalja iz svoje violine, je zopet zadivljaval in ogreval. Vsakemu komadu umeje vliti svojo osebo

jega duha, pravočasno zavrnili pohlepne sode. Pozivamo torej vse Jugoslovane, da se udeležijo proslave in s tem izrazijo hvaležnost in priznanje vsem onim, ki so kakorčkolik sodelovali pri obrambi naše severne pokrajine.

Proslava se bo vršila po sledečem sporedu: V soboto, dne 18. nov. ob pol 10 baklada po mestu. Zbirališče od Kralja Petra trga proti Tržaški cesti. Ob 20 družabni večer v dvorani Union. Vstop prost.

V nedeljo, dne 19. nov. ob 9.30 se zberejo vsa društva na Glavnem trgu z godbami na čelu, nato je sv. maša za padle borce. Po maši govori in nato razboj.

Vabimo gospode župane vseh občin, da se te velike proslave s svojimi občani v čim večjem številu udeležijo. — V slučaju slabega vremena odpade dne 18. nov. sprevod, dne 19. nov. pa sv. maša na Glavnem trgu, ter se bo svečano opravilo vršilo ob 10 v stolnici. Zveza Maistrovih borcev.

□ Lepo je uspela veseloigrata »Dve nevesti«, ki jo je v nedeljo uprizorila »Danica« v Mladinskem domu. Sodelujoči so se izkazali kot odlično izvežbani diletantje, občinstvo, ki je do natlačnosti napolnilo dvorano, pa kot zelo hvaležno.

□ In tako naj se pospešuje tujski promet? Kolodvorska restavracija. Tujci prihajajo in bi se radi pokrepčali. Vrata na peronu so zaklenjena. Vhod iz ceste se šele odpre ob šestih zjutraj. Ali je vse to pospeševanje tujkega prometa? Ne govorite o teh stvarih v bodoče!

□ Požar v kuhinji. V Rušah je nastal požar v kuhinji posestnika Ivana Juga in sicer v času odsotnosti domačih. Ogenj je uničil vso kuhinjsko opremo in tamkaj spravljeno obleko ter bi bil postal usoden za celo poslopje, da ga ni pravočasno opazil mimoidoči delavec. Alarmiral je sode, katerim se je posrečilo nevarnost pravočasno zadušiti. Jut trpi 6000 Din škode.

□ Plačilo za divjaški napad. Tukajšnje okrožno sodišče je izreko kazni napadalcema na posestnika Josipa Kuhna iz Radvanja. Napad sta izvršila 27 letni dninar Ludvik Kramberger in 25 letni posestniški sin Ivan Olič. Po-bila sta v temi svojo žrtev s koli na tla. Poškodovani posestnik bo nosil trajne posledice radi tega napada. Zagovarjala sta, da sta se zmotila. Njun napad da je veljal nekomu drugemu. Obsojena sta bila vsak na tri leta robije in triletno izgubo državljskih pravic, vrh-ttega pa morata solidarno plačati g. Kuhnu 20.000 Din za bolniške stroške in za bolečine.

□ 2 leti za kopico slame. V noči na 17. apr. t. l. je zažgala prevžikarica Terezija Balir v Salamencih svojem sosedu Janezu Flisarju kopico slame, vredno 600 dinarjev. Požar je kopico uničil, požigalka pa se je včeraj zagovarjala pred tukajšnjim senatom trojice. Bila je obso-jena na 2 leti robije in 3 leta izgube častnih pravic.

Celje

□ Duhovne vaje za žene pri Sv. Jožetu nad Celjem. V Domu duhovnih vaj pri Sv. Jožetu nad Celjem se prične tridnevne oddelne duhovne vaje za žene v soboto, dne 18. novembra ob 6 zvečer. Ravno tako za žene v soboto, dne 16. decembra ob 6 zvečer. Za dekleta bodo zaprte duhovne vaje v Domu od sobote, dne 2. decembra od 6 zvečer dalje. (Duhovne vaje trajajo vselej od 6 zvečer prvega dne, nato polni drugi, tretji in četrti dan ter se zaključijo peti dan zgodaj zjutraj. V ozna-nili se bo vselej imenoval le prvi, začetni dan, s priletkom ob 6 zvečer.

□ Drvi simfonični koncert Glasbene Matice v mestnem gledališču. Ker je koncert ob enem 20 letnica umetniškega udejstvovanja ravnatelja celjske Glasbene Matice, zato upamo, da se ga bodo udeležili vsi prijatelji glasbene umetnosti.

□ Darovi za tekmovalne izložbe v Celju. Poleg že navedenih so darovali za tekmovalne izložbe v Celju še naslednji: Vuna d. d., Vel. Bečkerek 50 Din, neimenovani trgovci iz Celja 50 Din, neime-novani trgovci iz Celja 400 Din, Dragotin Hribar, Ljubljana 200 Din, podružnica Ljublj. kreditne banke, Celje 50 Din, Ika, tvornica pletenin, Kranj 100 Din, Woschnagg d. d., Šoštanj 50 Din, Golob in Co. 100 Din, Svečarna Kopač, Ljubljana 50 Din, Doctor in drug, Maribor 100 Din, Vraždniska in-dustrija svile 200 Din, Henrik Frank Sinivo, da-rilo, Kraus, Zagreb, darilo, Jugočeška, Kranj 200 Din, »Unio«, Maribor 100 Din, Franz sinovi, Ma-ribor, darilo, Oetker, Maribor 20 Din, Nenina, Zagreb 20 Din, Dugaresa 300 Din, Kramer, Mislaj Celje 50 Din.

noto ter ga preustrojiti v vžigajoče razpoloženje. — Gospa V. Gara je njeno nasprotje — čustveno poglobljena in umerjena in kot taka nalašč pri-merna partnerica; njen čelo zveni kot rahlo boža-joči dih, skladno se podreajo melodiji, pa me-totoma zopet prevzemajoč vodstvo. S pianistino gospo Rusyjevo je trio veliko pridobil. Je umet-nica velikega stila, z naravnim talentom se druži v njej vrhunska tehnika, pridobljena v prvostni šoli. Instrument obvlada v vseh niansah, dar kar živi pod njenimi gibkimi prsti. Občudovali smo io tako v solističnih točkah kakor v spremljavi. — Umet-nice je nagradilo občinstvo z zasluženim toplim pri-znanjem. Prejele so tudi mnogo krasnega cvetja kot videti dokaz, kako cenjena je njihova umet-nost v domačem mestu. — Kakor doznavamo, pri-pravljajo večjo koncertno turnejo, ki jih bo vodila na Češkoslovaško. V tej dovršeni pripravi, ki so jo pokazale na sedanjem mariborskem koncertu, jim je gotovo zagotovljen vsestranski uspeh, ki jim ga želimo ter jim že v naprej čestitamo. J. G.

★

□ Jugoslovanski turistac. Ta mesečna revija, ki vrši propagando za turizem, sport, kopališča, leto-višča in zdravilišča v Jugoslaviji, prinaša vsak me-sec lepe potopisne in krajepisne članke, posebno iz obmorskih krajev in iz Slovenije. Tako so bili to leto zelo izbrano orisani mnogi slovenski kopališ-tni centri in mesta naravnih krasot, kar bo brez dvoma mnogo pripomoglo k živahnemu tujskemu prometu naših krajev. V listu je tudi mnogo lepih slik opisanih mest in krajev. Zadnja številka je mi-mo lepih pripeklov (Rimske toplice, Od Ljubljane do Sušaka itd.) prinesla tudi stensko karto Jugo-slavije z razdelitvijo po banovinah. »Jugoslovanski turistac« se tiska v Jugoslovanski tiskarni.

Roparski napad pri Novem mestu

Št. Peter pri Novem mestu, 13. nov.

V nedeljo, 12. t. m. je bil, kakor je »Slovenec« na kratko že poročal, izvršen na cesti, ki pelje iz Novega mesta čez št. Peter, Smarjeto in naprej, drzen roparski napad na nekoga Živkoviča, doma iz Dragoševcev onkraj Gorjancev, ki je po hišah razprodajal blago za obleke. Omenjeni je pripovedoval, da se je tega dne zvečer vračal peš nazaj v Novo mesto. Ob cesti blizu Mačkoveca, tam, kjer se od ceste odcepi dobro znana pot proti Trški gori oz. Zdinji vasi, je srečal, bilo je okrog pol 9 zvečer, človeka. Ko mu je voščil dober večer, ga je neznanec nenkrat zgrabil za vrat in vrgel na tla. Napadeni je klical na pomoč in se nekaj časa branil. Dasi je v asfaltu komaj dobrih 60 m oddaljena od tam, njegovega glasu ni nihče slišal. V strahu je Živkovič rekel: »Vzemi vse, kar hočeš, samo življenje mi pusti!« Napadalec ga je trikrat

krepko sunil s pestjo v obraz, da je bil revež ves otekel, nato mu je potegnil iz žepa veliko denarnico z vprašanjem: »Kje imaš pa malo?« Ko je še to našel, ga je pustil in zbežal v smeri proti Trški gori. Po izjavi Živkoviča samega mu je napadalec odnesel denarja 6700 Din.

Prestrašeni trgovec se je ves pobit in umazan zatekel v bližnjo gostilno k Berusu. Gostilničar mu je posodil svoj suknjič, nakar se je vrnil v družbi treh fantov iz Mačkoveca v gostilno, kjer se je napadeni zvečer pred napadom mudil, da bi morda dobil tam kako sled za roparjem. Napadalec je moral dobro poznati njegovo denarno stanje, sicer bi ne bil vprašal po mali denarnici, ko je najprej našel veliko. Sklepati bi se tudi dalo, da je Živkovič sledil in ga na velikem ovinku pri mačkovski cerkvi prehitel in tam počakal, da bi tako v temi ne zgrešil prave osebe. Zelim, da bi ropar kmalu padel v roke pravici.

poti do župne cerkve, kamor je redno ob nedeljah hodil. Ako je hodil sam, je navadno med potjo molil rožni venec. V prostih urah, zlasti zadnja leta kot užitek, se je bavil tudi z rezbarstvom. Marsikateri križ, katerih je v št. Vidu ob potih toliko, je delo njegovih rok. Bil je skrben družinski oče. Imel je 13 otrok, od katerih jih osem še živi. Za vse je lepo skrbel. Njegov najmlajši sin Karel je bil mnogo let župan občine Temenice, ki se je sedaj združila z občino št. Vid. V teku zadnjih treh let je izgubila soseska sv. Andreja v Sobračah tri moše, ki so skoraj svetniško živeli: Fajdigo Janeza (Makovega očeta), Praznika Alojzija in Antona Lokarja. Na svidenje nad zvezdami!

Osebnosti

— **Poroka.** Drevo ob 6 se poročilo v ljubljanski stolnici g. Vinko Roškar, plačilni natakar v kavarni Zalaznik, in gđe. Mary Izlaker iz znane ljubljanske kavarniške družine. Obilo božjega blagoslova mlademu paru!

Ostale vesti

— Slovenska šolska Matica bo izdala letos razen ostalih dveh knjig (Pedagoški Zbornik in dr. Jerajev: Naša vas) tudi dr. Gogalovo: Temelji obče metodike. To ni običajna šolska knjiga, ki bi služila le za pouk metodike na naših učiteljskih šolah, temveč je originalno delo mladega pedagoga, ki poskuša v tej knjigi združiti poglede moderne psihologije z načeli obče metodike. Zato je načelno tudi razlikovanje med metodiko in didaktiko. Kar pa je posebno važno in gotovo zanimivo za vsakogar, ki ima opravka z našo mladino, posebno z odraslo, je originalna psihološka analiza izobrazbenega in vzgojnega procesa. Zato na to knjigo še prav posebej opozarjamo vse, ki se zanimajo za pedagoška vprašanja, pa bodisi iz teoretičnih in praktičnih, pa tudi šolskih ali splošno življenjskih vidikov. (Knjiga bo obsegala 19 tisk. pol). Na knjigi SSM se naročimo na naslov: Slov. Sol. Matica, Ljubljana, Komenskega ulica, (šola na Ledini). Članarina, ki daje pravico do vseh treh obširnih knjig, znaša samo 30 Din, za dijake pa celo samo 20 Din. Naročite pa se čimprej, ker bodo knjige izšle še do Božiča in se na poznejša naročila radi omejenega števila naklade ne bo mogoče ozirati.

— **Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.**

— **Prvi letošnji znanstveni debatni sestanek zdravnikov Dolenjske in Belokranjske bo dne 13. t. m. v Novem mestu v prostorih banovinske ženske bolnišnice ob treh popoldne. Vabijo se vsi g. zdravniki.**

— **Pobesneli bik usmrtil hlapca.** Na dvorišču posestnika Vebra v Puljkasu pri Novem Sadu je nenadoma pobesnel občinski bik, ki ga je imel Veber v reji, in navalil na 19. letnega hlapca Petra Pijaviča. Bik je hlapca nasadil na rogova in ga s tako silo vrgel, da je ubogi Peter obležal mrtel.

— **Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zavžite jutraj na tešče zelo lahno odvajanje brez vsakega napora.** Specialisti za srčne bolezni so dospeli do prepričanja, da učinkuje zanesljivo in brez vsakih težkoč »Franz-Josef« voda celo pri zelo težki napaki zaklopnice.

— **Smrtna nesreča v opekarni.** Delavec Ivan Petrijan je bil zaposlen v opekarni v Puconcih v Slovenski Krajini. Ko je kopal ilovico, se je odtrgala velika plast zemlje in podsluila uboga delavca. Njegovi tovariši so takoj priskočili na pomoč in ga odkopali, pa je bilo prepozno. Petrijan je bil že mrtel.

— **»CERNETOV POSLOVNI KOLEDAR, POSLOVNI ADRESAR JUGOSLAVIJE 1934.«**

— **Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani** priporoča sledeče novosti: Bertram Kardinal: Jugendeele »kostbar in Gottes Augen«. Ein Buch der Lebenskunde den Jugendlichen und den Eltern gewidmet. 284 str. Vezana Din 72. — Blüml Dr. Rudolf: Prälat Dr. Ignaz Seipel. Ein grosses Leben in kleinen Bildern. 288 strani. Vezana Din 55. — Buckreis Adam: Maria, die Mutter des Herrn. 112 strani. Vezana Din 57. — Fiedler Emil: Hausgenossen Gottes. Ansprachen an Jungmänner. 70 strani. Vezana Din 36. — Meyer P. Wendelin: Konferenzen über die Lebensgrundsätze des Heiligen Kirchenlehrers Bonaventura. 214 strani. Vezana Din 60. — Nollner Kassian: Volkstümliche Erläuterungen zum Katechismus. Ein praktischer Helfer für die Katechese. 95 strani. Vezana Din 44. — Penz Dr. Joseph: Standes Lehren. Aus der Praxis für Jungmänner und Männer. 172 strani. Din 54. Vezana. — Radermacher H. J.: Reine Jugend. Eine Aufklärungsschrift für Jugendliche. 47 strani. Vezana Din 7. — Schilling Otto: Christliche Sozial und Rechtsphilosophie. 260 strani. Vezana Din 174. — Schlegel P. Leo: Die Leidensblume von Lucca. Leben und Briefe der Seligen Gemma Galgani. 320 strani. Vezana Din 60. — Wagner Ernst: Christusjugend. I. Band. Tugend Jung. 107 strani. Vezana Din 28. — Wagner Ernst: Christusjugend. II. Band. Christuskämpfer. 101 strani. Vezana Din 28.

— **Kaker hitro prične jeseni deževati in zapade prvi sneg.** Že se pojavijo tudi bolezni, ki so v zvezi s prehladom. Pogosto nas muči glavobol, migrena ali nevralgija, povrača se revmatizem in živčne bolezni. Vse te težkoče in bolečine hitro in sigurno odpravi Algecratine. Za največje bolečine zadostuje ena sama pušica.

Pravilno štediti!

To ni lahka naloga. Prihranek na razsvetljavi ne leži v cenejši nabavi cenil žarnice, temveč v svetlobni moči in porabi toka. Če hočete pravilno štediti, zahtevajte od Vašega trgovca ekonomično žarnico, ki porabi malo toka in da najmočnejšo svetlobo:

TUNGSRAM

Gospodarstvo

Kovani denar

Leta 1925, smo dobili z zakonom kovani denar za 2. 1 in 0.50 Din v skupnem znesku 200 milij. Din. Zakon o denarju z dne 8. maja 1931 je določil, da sme znašati vsota kovanega denarja največ 650 milij. Din. To je pomenilo, da je možno povečati obtok kovanega denarja za 450.0 milij. Din.

Tako smo 28. novembra 1931 dobili zakon o kovanju srebrnega denarja. Ta zakon je določal kovanje 20 milij. kosov po 10 Din in 12.5 milij. kosov po 20 Din v skupnem nominalnem znesku 450.0 milij. Din. Vsebinsa srebra je znašala 500/1000. Ta kovani denar je prišel v našo državo julija 1932 in začel polagoma nadomestovati promet desetinarjskih bankovcev. Dobiček od kovanja (razlika med stroški in nominalno vrednostjo) je bil namenjen za odplačilo državnega dolga pri Narodni banki.

Leta 1932. (14. avgusta) pa smo dobili nov zakon o kovanju srebrnega denarja, ki je določal kovanje 10 milij. kom. po 50 Din in nominalni vsoti 550 milij. Din. Ta denar je imel vsebinsa srebra 750/1000. Poleg tega je novi zakon določal še, da se čisti dobiček države od kovanja ne porabi kot določeno v prejšnjem zakonu za odplačilo dolga pri Narodni banki, ampak za kritje obveznosti države pri dobaviteljih in podjetnikih.

Skupno imamo torej sedaj 1 milijardo v srebru in 200 milij. drobca, torej 1200 milij. Din kovanega denarja. Od tega se je nahajalo 8. novembra t. l. v blagajnah Narodne banke za 187.4 milij. Din, tako da je znašal fiktivni obtok 1012.6 milij. Din pri obtoku bankovcev v znesku 4322.2 milij. Din, tvoril je torej približno četrtno.

Pri presojanju višine obtoka kovanega denarja ne smemo vzeti samo razmerja med kovanim denarjem in bankovci, ampak je treba količino obtoka presojati po tem, kako se spravi v promet, ne da bi se zaradi tega obstoječe sorazmerje izpremenilo v škodo ene ali druge vrste denarja. To je v ozki zvezi sploh s plačilnimi običaji, ki pa se ne izpreminjajo tako hitro kot bi bilo misliti. V glav-

nem je treba presojati vprašanje kovanega denarja z vidika sprejemljivosti te vrste denarja v plačilni promet in paziti, da se valutarni odnosi ne poslabšajo.

★ Sociologija zaštite kmeta pri nas. V zadnji številki svoje revije »Narodno blagostanje« piše dr. V. Bajkič, da je rešitev kmetijske zaštite pri nas produkt sociološkega miljeja kraljevine Jugoslavije. Če se daje kmetu zaštita kot dolžniku, je to historično neizbežno. Danes je zakonodajalec pred alternativno: ali upnik ali vsa država (glede prevladne bremena kmetijskega moratorija). Tu se lahko mnogo naučimo iz zgodovine žitnega zakona. Ves trošek je doprineslo naše narodno gospodarstvo. Davčna moč narodna je zbiralni pojem, katerega se ne da osvetliti z vseh strani z isto lahkoto. Z gotovih strani je ta pojem nepristopen, z drugih pa pristopen. V koliki meri se lahko izkoristi davčna moč naroda, je odvisno od davčne morale in od davčne tehnike. Članek zaključuje s temle odstavkom: »Prevlativne bremena kmetijskih dolgov ni gospodarsko ampak tehnično vprašanje. Ta pa se dajo lažje reševati kot gospodarska. Glavno je, da ni treba dovoliti, da gospodarski problem ne postane političen ali socialen, če to ni po svojem bistvu.«

Trošarina na vino je dala l. 1929. 78.96, 1930 112.4, 1931 48.4, na žganje pa 1929 42.2, 1930 39.3 in 1931 37.4 milij. Skupno je dala trošarina na vino in žganje

1929	121.2 milij.
1930	151.7 milij.
1931	85.8 milij.
1932	39.3 milij.

K tem številkam je pripomniti, da je bila že leta 1931. državna trošarina na vino znižana od 1 Din na 0.50 Din, kar je povzročilo zmanjšanje dohodkov. Še večji pa je bil padec dohodkov v letu 1932., ko je stopil v veljavo novi trošarinski sistem.

Žitni trg

Položaj za koruzo je nadalje čvrst in so cene ostale na včerajšnji višini. Tudi pšenica in moka sta ostali neizpremenjeni. Čvrsti so v ceni otrobi, ki stanejo v Vojvodini 60—62.50 brez vreč franko nakladalna postaja.

Kranj

Izpred ljubljanskega apelacijskega sodišča. Z ozirom na poročilo, ki smo ga objavili dne 9. novembra, nam poroča gospod Lojze Colnar, da je vložil na sodišču predlog za obnovitveno postopanje z novimi dokazi, ki da bodo pokazali, da ni on dejanski storilec naprtenega mu dejanja.

Ptuj

Zverinski napad je bil izvršen preteklo nedeljo v Drstelji pri Sv. Urbanu. Ko se je v temni noči vračal pos. sin Alojz Ferko na svoj dom, ga je napadel neki moški iz zasede in ga udaril z ostrino sekire po glavi s tako silo, da se je zgrudil nezavesten. Domači, ki so ga pogrešali in ga sli iskali, so ga našli v mlaki krvi. Nemudoma so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili smrtonosne poškodbe.

V nedeljo 12. t. m. se je vršil izredni občni zbor Gasilnega in reševalnega društva v Ptuj. Na dnevnem redu je bilo razprava o reorganizaciji društva po novem gasilnem zakonu. Pri debati o izvolitvi novega odbora je prišlo do burnih prizorov, radi česar je navzoči okrajni glavar dr. Bratina zbor razpustil.

Naznanila

Društvo absolventov državnih dvorazrednih trgovskih šol za Dravsko banovino v Ljubljani ima v četrtek, dne 16. t. m. ob 8 zvečer v salonu restavracije pri »Levici« na Gosposvetki cesti redni članski sestanek, na katerem bo razgovor o položaju v društvu in o društvenih pododbirih. Članstvo in absolventi(nje) vljudo vabljene.

Naše dijaštvo

Kongreganisti. V sredo, dne 15. novembra, bo redni sestanek akademske kongregacije Marijinega oznanenja pri oo. frančiškanih ob četrtni na 9 zvečer v hišni kapeli. Tovariši, posveti tudi Tri vsaj pol ure Mariji in Kristusu!

Marijina kongregacija akademikov pri oo. jezuitih, »Kraljica apostolov« ima drevi ob tri četrtni na 8 svoj redni sestanek. — Prefekt.

Poizvedovanja

Zlata damska ura (medaljonček) je bila zgubljena. Z ozirom na drugocen spomin se prosi najditelj, naj jo odda proti nagradi. I. Fratina, Gospo. svetska 14-1.

Najdena je bila v soboto manjša vsota denarja na Tržaški cesti in se dobi v Marmontovi ulici št. 17-L.

Slava dravske bolničarske čete

Včeraj ob enajstih predpoludne se je vršilo v vojaški bolnišnici na Zaloški cesti vsakoletno praznovanje »slave«, t. j. spomin na brata svetnika, Kozma in Damijana, ki sta svojo zdravniško vedo najplemeniteje vršila za blagor človeštva. Ta dva si je torej bolničarska četa vzela za patrona in vzornika v plemenitem zdravniškem stremljenju, ter včeraj obhajala njun god.

Goste je sprejemal upravnik vojaške bolnišnice, san. podpolkovnik g. dr. Z. Stojilović. Med gosti naj omenimo prevz. škofa dr. Rožmana, generala Cukavca, zastopnika bana dr. Pfeiferja in mestnega župana dr. Puca. V lepo okrašen dvorani sta opravila obred pravoslavni in katoliški vojaški duhovnik. Po simboličnem obredu pa so bili vsi gostje, vojaški in civilni, povabljeni v obednico, kjer se je med največjo prisrčnostjo in domačnostjo spoznaval med seboj vojaški in civilni svet. Med obedom je prebral gosp. upravnik čestitke k slavi, ki so jih poslali: Kralj Aleksander, vojni minister, načelnik gener. štaba in vrhovni poveljnik vseh bolničarskih čet. Resnično, slava bolničarske čete je potekla v prisrčnem razpoloženju, za kar gre zaslugi g. upravniku bolnišnice, podpolkovniku g. dr. Stojiloviću.

Smuška koč na Rožci oskrbovana, 80 cm snega — smuka idealna.

T. K. SKALA Jesenice

Požar v Lučinah

V soboto, 11. t. m. okrog 8 zvečer je začel go. ro. v vasi Lučine nad Gorenjo vasjo vezan kozolec z 8 okni, posestnika Janeza Dolencea. Dasi so prišli vaščani na znamenje zvona takoj na kraj požara, je bila vsaka pomoč izključena, ker je ogenj od vseh strani zajel kozolec. Ognj je zaneslila brez dvoma zlobna roka. Velika sreča je bila, da je veter pihal v nasprotno smer, ker bi bila v nevarnosti poslopja treh posestnikov, ki so v neposredni bližini kozolca.

Nad eksekutoria

Maribor, 14. nov.

Pred malim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča so se zagovarjali 33letni trgovec Anton Haberman iz Ptuj, 53letni Ivan Rojko iz Sv. Martina in 42letni Anton Pihler iz Ciglencev. Obtožnica jim očita, da so dne 6. septembra lanskega leta kot sotorilci s silo ovrlili službenemu poslu izvršilnega organa mariborskega sodišča Gračnarja Antona, ki je hotel izvršiti pri Antonu Habermanu leteči rubež in sicer na ta način, da so ga zgrabili, vrgli na tla ter mu odvzeli zaplenjeno Habermanovo denarnico. Pri tem si je Gračnar raztrgal hlače. Haberman ga je poleg tega še žalil z besedami »slopa« in slično. — Proti trgovcu Habermanu je dovolilo mariborsko okrajno sodišče Simonu Murku leteči rubež radi zneska Din 8218. Z izvršitvijo rubežni je bil poverjen izvršilni organ Gračnar. Doznan je, da naklada Haberman v Ciglencih jabolka. Podal se je tjakaj in našel Haberman pri posestniku Pihlerju pri nakladanju voza jabolk. Gračnar se je takoj Habermanu legitimiral ter mu izročil izvršilno povelje. Haberman pa ni hotel ničesar slišati o plačilu. Gračnar je hotel nato preiskati Habermanovo suknjo, ki je ležala na klopi; med tem, ko je stopil h klopi, pa je Haberman naglo vrgel svojo listnico Ivanu Rojku, ki je pomagal pri nakladanju. Slednji je bil neroden ter ej ni ujel, pač pa jo je zagrabil eksekutor. Nato pa so planili po njem Haberman, Rojko in Pihler ter mu jo po daljšem ruvanju iztrgali. Pred sodiščem so osumljenici dejanje tajili. Obsojeni so bili: trgovec Anton Haberman na mesec dni strogega zapor, pogojno za dobo 2 let, Rojko na 6 tednov strogega zapor, dočim je bil Pihler oproščen.

Koledar

Sreda: 15. novembra: Jedert, devica; Leopold (Levko), spoznavalec.

Novi grobovi

— Edmund Kocbek. Po kratkem trpljenju je mirno v Gospodu zaspal g. Edmund Kocbek, industrialec v Kranju. Pogreb bo v četrtek, 16. novembra, ob 3 popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče Zalujočim naše iskreno sožalje!

— Edviga Perten. Umrla je dne 5. t. m. po dolgi in težki bolezni gospe Edviga Perten, rojena Hinner, soproga peh. kapetana I. razr. g. Pertena, ki je služboval nad deset let v Ljubljani. Oba sta bila zelo priljubljena in spoštovana. Pokojno bodo težko pogrešali vsi, ki so bližje poznali njen blag značaj. Naj ji eveti večna luč, žalujočim preostalim naše globoko sožalje!

— Dr. Otakar Kočvar pl. Koudenheim. Na Dunaju V. Kettenbrückengasse 19, je 11. novembra umrl deželne sodnje nadsvetnik dr. Otakar Kočvar pl. Koudenheim v 62. letu starosti. Pred razsulom je bil deželne sodnje svetnik že v Ljubljani, po vojni pa se je umaknil v Avstrijo. Bil je zelo dober in vreden uradnik. Čeprav vzgojen v nemškem duhu, vendar ni bil zagrozen ter je prav rad prihajal v Slovenijo na Brezovico, kjer je imel na Selu lepo vilo skupno s svojima dvema bratoma. Zaprta vдова Arijio, hčer rajnega gimnazijskega ravnatelja Wiesthalera, in edino hčerko, dr. Helgo, omoženo Gallent, gimnazijsko profesorico na Dunaju. Blagi pokojnik naj v miru počiva, žalujočim naše sožalje!

— Anton Lokar. V nedeljo 12. novembra je umrl v Sobračah pri št. Vidu pri Stični Lokar Anton. Dočakal je 82 let. Bil je mož molitve in dela. Dasi ravno že tako star, se vendar ni strašil dolge

Smrtni plin na morju

Ameriška poročila poročajo o novih vojaških iznajdbah Japoncev, ki se z vso vneto pripravljajo na vojno. Poročila vele:

Na vzhodni japonski obali je obširen zaliv, ki pa je bil tri dni zaprt vsem ladjam, ki plovejo mimo. V teh treh dneh je japonska mornarica v tem zalivu preizkušala najnovejša vojna sredstva, ki naj vojno na vodi napravijo še bolj grozno, kakor je bila doslej. Pri poizkusih so bili navzočni visoki častniki generalnega štaba in sam načelnik japonske pomorske bojne sile. Poizkusi so se posrečili v »splošno zadovoljnost«. Čeprav je bila vsa zadeva strogo tajna, je vendarle nekaj posameznosti prišlo v javnost. O teh posameznostih sedaj poročajo ameriški listi.

Najprvo so preizkušali čisto nove vrste podmorski čoln, ki je tako zgrajen, da more v najkrajšem času z minami pod vodo tako zapreti pot v luko vsaki ladji, da ne more nobena ladja skozi in da min ne odtrga nobena še tako močna struja.

Drugi poizkus je bil ustvariti nad morjem tako meglo, da ne bi služila le za obrambo, kakor doslej, ampak tudi za napad, kar je čisto novo.

Najvažnejši pa je bil tretji poizkus z novo iznajdbo, ki so jo prvič poskušali. Iznašli so namreč nov smrtni plin, ki je učinkovit le na morju. Plin je brez barve in brez duha. Na morje ga spuščajo letala, ki lete čisto nizko nad morsk gladino. Ko pride plin v dotiko z morsk vodo, začne delati v zvezi z nekaterimi sestavinami morske vode nov plin in nove pare, ki so po učinku podobne dosedanjemu plinu za soljenje. Kdor pa bi tega plina požrl kaj več, mora umreti. Tudi ta plin ima torej v prvi vrsti napadalni značaj, ker med posadko sovražnih ladij prinaša zmedo, smrt in pogubo. To so vsekakor malo človekoljubne iznajdbe.

Vstoličenje novega londonskega župana. Dosedanji londonski župan Greenaway (desno) izroča svojemu nasledniku sir Charlesu Collettu veliko župansko žezlo. Vstoličenje se vrši po starih običajih z veliko slovesnostjo.

Mož, ki brije Mussolinija

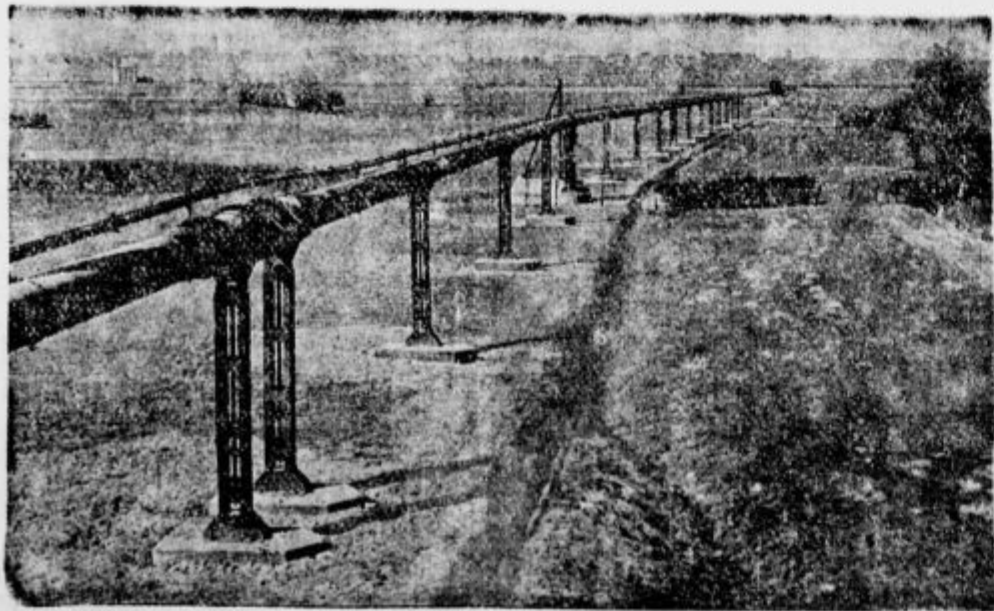
Ponosen brivec je Domenico Rossi v Rimu, Via Rasella. Ze 10 let striže Mussolinija in štirikrat na teden ga brije. Za te velike »za-sluge za državo« je postal »vitez italijanske krone«. Mussolinijev brivec pa je takole postal:

Nekega dne leta 1923 je stopil v Rossijevo brivnico policijski uradnik. Ko je ugotovil, da je Rossi fašist, je dejal: »Pojdite z menoj, da boste obrili duceja.« Lahko si mislite, da je to častno povabilo gospoda Rossija čisto zbegalo in ga razburilo. Vendar je Mussolinija obril brez nesreče, niti enkrat ga ni urezal. Poslej se Mussolini ne da nikomur drugemu obriti. Duce se sam ne zna briti. Ima sicer brivski aparat, ima pa v preveliki naglici premalo potrpljenja, da bi si dobro namilil obraz. Zato Rossi hodi štirikrat na teden v Mussolinijevo vilo »Torlonia«. Navadno pride ponj policijski uradnik z motornim kolesom. Med britjem Mussolini nikdar ne spregovori besedice, ampak ves čas prebira časnike. Nekoč pa je vendarle omenil: »Vi, Rossi, ste redka prikazen med brivci, ker mi nikdar ne pripovedujete novic, kakor so vajeni vsi vaši tovariši, ko koga brijejo.« Rossi je poprej vsako leto hodil na počitnice. Sedaj pa je moral to opustiti, če hoče briti Mussolinija. Kvečjemu odide iz Rima za en dan ali dva, kadar je tudi Mussolini kam odšel iz Rima.

S pajki nad stenice

V borbi zoper mrčes se poslužujemo raznih preizkušenih sredstev. Med posameznimi vrstami mrčesa vlada sovraštvo, ki ga umetno podpiramo. Z malo polonico smo uspešno pokončevali listne uši. Nedavno so našli neko vrsto pajka, ki je neizprosno sovražnik stenice. Dasi mu ni do drugega mrčesa, tudi ako je lačen, se vendar z veliko slastjo spravi nad stenico in jo zagradi s svojimi strupenimi kleščami. Nadvlada tudi stenice, ki so neprimerno večje od njega.

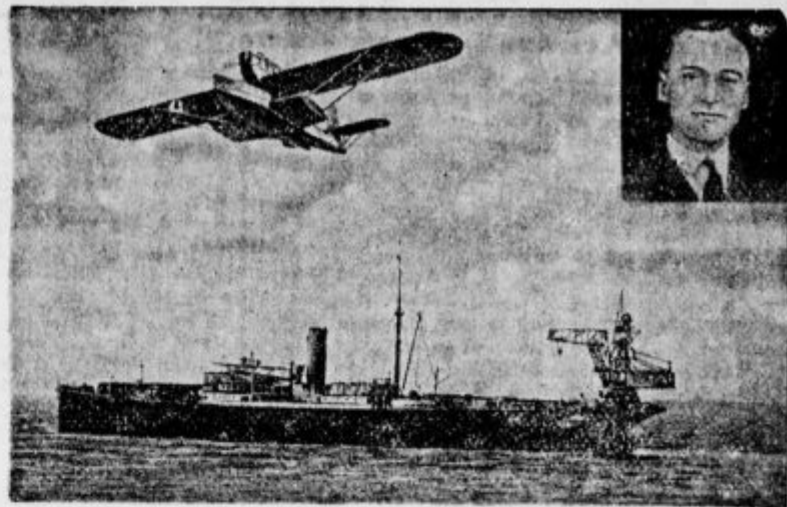
Ker je ta pajek človeku neškodljiv in uničuje ogromno število stenice, bi zelo koristil tropskim naselbinam, kjer onemogoča odprt gradbeni slog uporabo plina.

Plinska napeljava na daleč. V Porurju je plinska industrija zelo razvita, saj tam kraljuje premož. Sedaj bodo s Porurja napravili plinske cevi do Hamburga, Berlina in celo do Devina (Magdeburg) in bodo v ta oddaljena mesta dovajali plin s Porurja. Praviijo, da bo to mnogo ceneje. Na sliki vidimo tako napeljavo.

Polet čez južni Atlantik

Južni del Atlantskega oceana preletel. Kapitan Kramer-Chambruch je preletel južni del Atlantskega oceana. Od Britske Kolumbije je priletel v šestih urah 15 minutah do mornarice »Westfalen«. Odtod je letel v Natal in od tu v Brazilijo. S svojim letalom »Monsum« (znamke Dornier) je preletel Atlantik v 15 urah in 5 minutah. Na sliki vidimo spodaj ladjo »Westfalen«, zgoraj letalo in letalca.

Kunci - šiba Avstralije

L. 1875 je neki Avstalec pripeljal v Novi Južni Wales v Avstraliji tri pare kunccev ter jih spustil na svoje posestvo. Ker je podnebje in zemlja tam za kunce zelo ugodna, se je teh šest kunccev ob svoji veliki plodovitosti strašno razmnožilo. Izračunali so, da se en par kunccev v petih letih razmnoži na 4 milijone glav, če računamo, da ima samica vsakokrat 8 mladičev, kar bi v avstralskih razmerah ne bilo nič nenavadnega. Vsekakor so računali, da je v treh letih iz prvih 6 kunccev nastala ogromna armada 14 milijonov, ki je postala prava šiba za ves Novi Južni Wales. Prej so kmetje tam redili zaradi volne velike ovčje črede. Ko so se kuncji razporedili, so požrli vso travo, da je ovcam ni nič ostalo. Z ogromnih pokrajin, po katerih so se doslej pasle ovce, je ta žival kar izginila, ker ni imela več hrane. Pa tudi drugod so morali začeti omejevati ovčjereje, ker je povsod primanjkovalo krme.

Kunce so začeli z vso silo zatirati. Prirejali so pogoste love, a vse zaman. Kunccev je bilo vedno več in vedno globlje so se razširjali v deželo. Okrog leta 1900 so bili razširjeni že po vsej Avstraliji. Bilo jih je toliko, da so sodili, da bi vsi kuncji — skupaj tehtali — bili tako težki, kakor vse ovčje črede skupaj. In ovac je bilo tedaj in jih je še danes še vedno kakih 100 milijonov glav.

Avstaleci pa kajpada niso držali rok križem. Skopali so 20 cm globoke jarke in vanje

vkopali en meter visoko žično ograjo, ki je 80 cm visoko molela iz zemlje. Ogromna zemljišča so na ta način ogradili proti kuncem. Velikanske vsote so šle za te naprave, ki so se raztezale na tisoč kilometrov daleč. Potem pa so zaprte dele zemljišč temeljito očistili kunccev. Menili so, da so škodljivci s tem pokončali. Pa so se motili. Te žične ograje pač zadržujejo lahko domače kunce, ki so krotki. Ne morejo pa zadržati divjih, ki jih naganja lakota, da preplezajo vse ovire ali pa pod zemljo skopljejo rove, da morejo na ono stran. Hoteli so kunce zastrupiti z legarjevimi bacili. Pa tudi to se ni obneslo. Pa tudi kupčiji s kuncji — kožicami, s katero se preživlja velik del prebivalcev, bi tako zastrupljanje škodovalo.

Samo iz Novega Južnega Walesa so l. 1913 izvozili nad 560.000 zabojev zmrazjenega kuncjega mesa. To se pravi, da so l. 1913 samo za izvoz pobili blizu 14 milijonov kunccev. V tej državi prodajo vsako leto 15 milijonov kuncjih kožic; v državi Viktorija pa 3 milijone. Tudi na Novi Zelandiji pomenijo kuncji veliko nesrečo. Vendar pa sreča ni brez sreče, ker tudi tod prodajo na leto 14 milij. kožic tega glodalca.

Podobna nesreča je pred 60 leti zadela ameriško Kalifornijo, kamor je nekaj let prej neki Francoz pripeljal par kunccev. Toda v 25 letih so Kalifornijci tako pomedli s kuncji, da se je živalica morala umakniti v puščavo Mohave, kjer je nihče ne preganja.

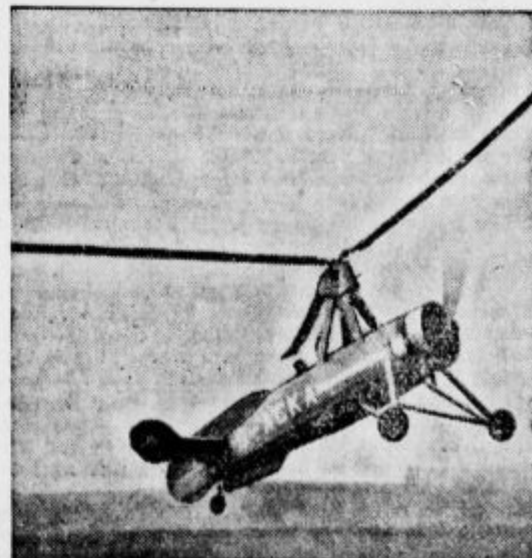
Slednji pregled nam pokaže največje in najznamenitejše svetovne knjižnice:

	l. 1930	l. 1900
Leningrad, Javna drž. knjižnica	4.8 milj.	1.3 milj.
Paris, Nacionalna knjižnica	4.5 milj.	2.6 milj.
Washington, Kongresna knjižnica	4.0 milj.	1.0 milj.
Moskva, Javna knjižnica	3.9 milj.	
Leningrad, Knjiž. Akademije	3.4 milj.	
London, Britski muzej	3.3 milj.	1.8 milj.
New York, Javna knjižnica	3.3 milj.	
Cambridge, Univerzitetna knjiž.	2.9 milj.	0.5 milj.
Berlin, Pruska drž. knjižnica	2.5 milj.	1.0 milj.

Najbolj nas tu zanima ogromni prirastek knjig v zadnjih 30 letih. In številke bodo vedno večje. In sedaj pomislimo, kaj bo z našo »Licejsko knjižnico«, ki ima relativno veliko knjig in izredne dragocenosti, pa je popolnoma nabasana, če hitro ne dobi novega, večjega prostora!

Prepir za zlati zaklad

Leta 1814 je vojvoda Wellington potisnil francosko armado maršala Soula iz Španije v južno Francijo. Ko se je Wellington s svojo armado približeval Toulousu, so začeli meščani bežati. Neka plemiška rodovina je pred begom pobrala vse svoje dragocenosti in jih zakopala na vrtu svoje pristave. Sedaj, ko je preteklo več ko 100 let od tistega časa, se je na tistem vrtu igrala mala vrtnarjeva hčerka in prekopala zemljo. Pri tem je izkopala nekaj zlatnikov in drugih zlatih predmetov. To je nesla pokazat očetu. Takoj so začeli kopati dalje ter izkopali zaprti steklenico, v kateri so pa našli le listek. Na tem listku je bilo natančno popisano, kje je zakopan glavni zaklad. Za to izkopavanje je izvedela oblast in javnost. Kopaleci zlatega zaklada so morali prenehati s kopanjem, ker je med sedanjim in prejšnjim lastnikom tistega posestva nastala pravda, čigav je zlati zaklad, ki je bil v Napoleonovih časih tam zakopan. Predno bi sodišče to pravdo odločilo, je zaplenilo najdišče zlatega družinskega zaklada, tako da sedaj nihče ne sme kopati.

Novovrstno avtogiro-letalo. Letalo brez kril, ki ga vidimo je najnovejšo delo pionirja avtogiro-letal Španca De La Cierva. Letalo je pomembno radi tega, ker ga je mogoče ob slehernem poletu voditi bodisi v višino, naprej v stran ali navzdol z enim in istim krmilom.

Lloyd George - kmetovalec

Pred nekaj časa je bivšemu angleškemu ministrskemu predsedniku Lloyd Georgeu pogorelo vse njegovo posestvo, katero ima v grofiji Surrey. Gasilci so mogli le malo rešiti. Zato pa je moral Lloyd George plačati veliko odškodnino, ker je poklical na pomoč gasilce iz vse grofije.

Kakor pa se zdi, stari parlamentarec zaradi te ne sreče ni izgubil zanimanja za svoje posestvo, ampak se še bolj zanima zanj ter v svojih prostih urah kot upokojeni ministrski predsednik dela načrte, kako bi uničeno posestvo dvignil na še večjo stopnjo. Sklenil je, da bo po vsem posestvu nasejal novo travno vrsto, ki bo baje donosala večji pridelek, kakor pa ga donajajo dosedanja angleški pašniki. Profesor R. G. Stapledon, ravnatelj poljedelskega seminarja na univerzi v Aberystwythu, ki je največji strokovnjak na svetu v pogledu trav, Lloyd Georgeu pri njegovih poskusih vneta pomaga. Ta profesor je izjavil, da se je Lloyd George in njemu že posrečilo na poprej opustošenem zemljišču vzgojiti tako travo, ki se iz njenega donosa redi lahko trikrat toliko ovac, kakor na pašnikih drugih posestev. Vendar poizkusi še niso končani. Lloyd George sam pa je izjavil zastopniku angleškega lista »Daily Express«, da želi ustvariti iz svojega posestva zeleno pokrajino, v kateri se bo prekrasno razvila najlepša ovčjereja.

★

Skupil jo je. Oče se šali s sinčkom, pripovedujoč mu smešno zgodbo o volu, ki ni maral za slamo, marveč si je želel sočne, zelene krme. Kmet natakne volu zelena očala in položi obenem predenj suhe slame... Sinček malo pomisli, nato pa pravi: »Potem pa še ti, očka, natakni rdeča očala — ko boš postavil predse vodo.«

V tramvaju. »Ali vam smem odstopiti svoj prostor, gospodična? Morda bi sedli?«

»Hvala lepa, rajša stojim.«

»Pravi! Meni bi bilo vsekakor ljubše, ko bi sedel na mojem sedežu kakor pa, da stojite na mojih nogah.«

Največje knjižnice na svetu

Ker postaja pri nas problem centralne »Univerzitetne knjižnice« vsak dan važnejši, bo marsikoga zanimalo, kakšen je razvoj knjižnic in katere so največje na svetu.

Najstarejši spomin vodi v Ninive v Mezopotamijo, kjer imamo za kralja Assurbanipala zbirko lončenih tablic s klinopisi. Podobna zbirka je bila tudi v Tebah. Na Grškem so zbirali knjige nekateri tirani, prvo veliko in urejeno knjižnico pa je imel Aristotel. Najznamenitejši stari knjižnici sta bili Museion v Aleksandriji, ki so jo ustanovili Ptolemeidi, in ona v Pergamu, ki so jo ustanovili Atalidi in je pozneje prišla v Aleksandrijo. V Rimu je bilo zbiranje knjig moda. Prvo javno knjižnico v Rimu je uredil Asinius Pollio leta 39 pr. Kr. za Cezarja. V Konstantinoplu je ustanovil Konstantin Veliki v 5. stol. knjižnico z 20.000 zvezki.

Prve krščanske knjižnice so bile združene z glavnimi cerkvami: Cezareja, Edesa, Konstantinopol, Rim. Velik pomen s prepisovanjem so si pridobile samostanske knjižnice srednjega veka s prepisovanjem in zbiranjem antičnih spisov: Bobbio, Monte Cassino, Fleury, Cluny, St. Gallen, Reichenau, Fulda, Canterbury. Na Vzhodu so znamenite knjižnice na Athosu in na Sinaju.

Prve univerzitetne knjižnice nastanejo šele v poznem srednjem veku: Sorbona (Pariz), Praga, Dunaj. Prav tako sijajne knežje knjižnice: Rim (Vatikanska), Florenca, Benetke, Ofen.

Novi vek je prinesel izum tiska in s tem velikanski razmah književne produkcije. Knjige so zato cenejše in pridejo tudi med ljudstvo.

V Nemčiji so nastale velike knežje knjižnice šele v 16. in 17. stoletju: Dunaj, Heidelberg, München, Dresden, Berlin. Te so se pozneje razvile v državne in deželne knjižnice. Prvo javno knjižnico je ustanovil kardinal Mazarin leta 1643 v Parizu. Prva univerzitetna knjižnica v modernem smislu pa je nastala l. 1735 v Göttingenu.

V 19. stoletju so se dotedanje knjižnice silno razširile bodisi v produkciji bodisi v porabi, zlasti pod vplivom Amerike in Anglije.

Sport

V nedeljo pade odločitev

Ali si bo moštvo Primorja zasiguralo obstanek v državni ligi?

Nedeljska tekma, ki jo odigra moštvo Primorja na svojem igrišču proti odlični enajstici Jugoslavije iz Beograda, je brez dvoma najtežja, ki jo je bil kdaj odigral naš predstavnik v liginem tekmovanju. Ne mogoče radi tega, ker naleti v moštvo Jugoslavije na enega najodličnejših predstavnikov jugoslovanskega nogometa, temveč zato, ker je ta tekma zadnja prilika, ki se nudi Primorju, da si zasiguralo obstanek v nacionalni ligi.

Moštvo Primorja resno priporočamo, naj dokaže v nedeljo, da je vredno zaupanja, ki mu je poverjeno tako od vodstva kluba, kakor tudi od vse slovenske sportne javnosti.

Gre za biti ali ne biti! Tak položaj pa zahteva od celote in od vsakega posameznika, da vloži vse svoje znanje, voljo in sposobnost v to, da dostojno in častno zastopa barve slovenskega nogometa v nacionalni ligi.

Fantje! Pokažite, da ste pravi in sposobni nogometaši!

Tek zedinjenja

dne 1. decembra 1933

Razpis internacionalnega propagandnega lahko atletskega tekmovanja Akademskoga Sportnega Kluba Primorje v Ljubljani.

Akademski Sportni Klub Primorje v Ljubljani priredi 1. decembra 1933 internacionalno propagando lahko atletskega tekmovanja po Ljubljani in preko Ljubljanskega Grada, »Tek zedinjenja« in se vrši vsako leto ob določenih uri dne 1. decembra kot sportno spominska proslava zedinjenja.

Teče se po dveh različnih progah s skupnim startom pred palačo Ljubljanskega kreditne banke na Tyrševi cesti in skupnim ciljem pred Narodnim domom na Aleksandrovi cesti.

Proge so naslednje:

A) Prva proga (daljša): Tyrševa cesta, Tavčarjeva, Komenskega, Resljeva, Kopitarjeva, Kre-

Apartne in vendar cenene

KLOBUKE

kupujejo dame v modnem salonu pri

ANI STAUBER

Maribor, Ulica X oktobra št. 4

NEVESTE! GOSPODINJE!

Najlepši okras Vašega doma je perilo, zavese, postelina pregrinjala! Najfinejše in naitrpejše ga okrasite z vezanjem od tvrdke

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA,
poleg hotela Štrukelj.

Izdelujemo gumbnice, prebadamo šablone, predtiskujemo čisto ženska ročna dela, imamo spe-
cijelni entel za obleke in volane, ažuriramo in
entlamo. Vsakdo že ve, da imamo največjo in naj-
modernejšo vezilnico. Ker sami delo sprejemamo,
ga sami nadziramo, zato Vas najbolje poostrežemo.

kov trg, Studentovska, Na okopih, Grad, Pot na Grad, Karlovska, Privoz, Prule, Trnovski pristan, Krakovski nasip, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Selenburgova, Aleksandrova c. do Narodnega doma, Dolžina proge cca. 5000 m.

B) Druga proga (krajša): Tyrševa, Tavčarjeva, Miklošičeva, Marijin trg, Stritarjeva, Mestni, Stari trg, Sv. Jakoba trg, Trubarjeva, Cojzova, Emonska, Vegova, Kongresni trg, Selenburgova, Aleksandrova c. do Narodnega doma, Dolžina proge cca. 2700 m.

Tekmovalci se dele v naslednje kategorije:

1. vojska, 2. člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki niso včlanjeni v sportna društva, 3. neverificirani atleti do l. 1912., 4. neverificirani atleti l. 1912., 1913. in 1914., 5. neverificirani atleti leta 1915., 1916., 1917., 6. juniorji l. 1915., 1916. in 1917., 7. juniorji l. 1918., 1919. in 1920., 8. seniorji že plasirani na progah preko 800 m, 9. seniorji še neplasirani na progah preko 800 m.

Atleti, rojeni l. 1915. in mlajši ne morejo tekmovali na prvi, označeni pod črko A).

Tekmovanje se vrši po pravilih JLASa.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti, neverificirani atleti kakor tudi oni, ki se nahajajo pod zabrano starta radi prehoda.

Prijave s priloženo prijavnino 5 Din za neverificirane atlete, ki niso člani ljubljanskih klubov, 20 Din za verificirane atlete (inozemski atleti so oproščeni prijavnine), je poslali do 30. novembra ob 12. uri na naslov: ASK Primorje, Tavčarjeva ulica 1-III. Naknadne prijave se sprejemajo še na dan tekmovanja eno uro pred startom v kavarni Emona proti dvojni prijavnini.

Nagrade: prvi trije plasirani v vsaki kategoriji plakete. Zmagovalec na dolgi prvi si pribori v trajno posest srebrni pokal, prehodno darilo bana dravske banovine in sicer po trikratni zaporedni zmagi, oziroma petkratni zmagi v presledkih. Darilo brani: l. 1929. in 1930. Susitti Albert (KAC Celovec), l. 1931. in 1932. Krevs Ivo (ASK Primorje). Zmagovalec na kratki prvi si pribori po dvakratni zaporedni zmagi oziroma trikratni zmagi v presledkih prehodno darilo g. »Ribe«, srebrni pokal, ki ga za leto 1931. brani Ogrin Miran (ASK Primorje), za l. 1932. Srakar Franc (ASK Primorje). Prvi trije plasirani na dolgi kakor tudi kratki prvi si pribore v trajno posest posebne nagrade, ki odpadejo v slučaju, da pri »Teku zedinjenja« ne bi sodelovali inozemski tekmovalci. — Akademski sportni klub Primorje v Ljubljani.

Javen sportni tečaj

v zimskem kopalšču SK Ilirije

Na željo nekaterih dam in gospodov priredi letos plavalna sekcija SK Ilirije v zimskem kopalšču tečaj združen s smučarsko gimnastiko. S tem tečajem naj bi bilo ustrezno onim odraslim damam in gospodom, ki se želijo privaditi sportnega plavanja, odmoriti pa bodo izkoriščeni s pripravljalnimi vajami za smučanje. Tečaj se prične v torek 21. t. m. ob 20 v zimskem kopalšču (poleg letnega kopaljšča SK Ilirije) in se bo vršil ob torkih in petkih od 20 do 21 ure do vključno 15. decembra. Vodstvo tečaja je poverjeno dipl. rer. gymn. g. D. Ulagi. Prijave je poslali do nedelje 19. t. m. na

naslov: Plavalna sekcija SK Ilirije, kavarna Europa, Ljubljana. Prijavnina za tečaj, v kateri je vračunana tudi vstopnina v kopaljšče, znaša 100 Din in se odda pri blagajni kopaljšča.

★

Trbovlje. SK Amater : SK Doberna 1 : 0 (1 : 0)

V nedeljo se je odigrala med imenovanimi kluboma nogometna tekma. Takoj prve minute prevzame vodstvo SK Amater, ki ga obdrži do konca. Moštvo Amaterja je prijetno presenetilo in se je po dolgem času pokazalo zopet v taki formi, ki smo jo videli prejšnje čase. SK. Doberna se ima zahvaliti le svojemu vratarju, da ni zapustila igrišča visoko poražena. Od nje, ki si je v tej sezoni priborila največ točk, ni nihče pričakoval tako slabe igre.

Znana avstrijska smučarja Oto Lantschner in Harald Reindl sta povabljeni v Francijo, kjer bosta trenirala francoske smučarje. Leo Gasperi pa so angažirali Italijani.

Nemci se zelo pripravljajo za prihodnje olimpijske igre. Pretekli teden so pričeli s treningom najboljših drsalcev in igralcev hokeja na ledu. V to svrhu so pozvali v Berlin najboljše zastopnike tega sporta, kar jih trenutno premore Nemčija. Odzvalo se je vsega 95 umetnih drsalcev ter 40 igralcev hokeja. Dopoldne imajo praktične vaje na ledu, popoldne pa teorijo. Izven udeležencev so stvorili posebno skupino najboljših, t. j. najresnejših kandidatov za berlinsko olimpijado.

Šveica se pritožuje, Švicarska nogometna zveza se je pritožila proti verifikaciji tekme z Romunijo. Za kvalifikacijo za svetovno prvenstvo, ki je končala neodločeno (2 : 2). Svoj protest je podkrepila s tem, ker je v romunski reprezentanci igral nogometaš Barazki, ki je še preteklo leto nastopil v madjarski reprezentanci. Po tozadevnih predpisih FIFE mora biti namreč igralec, ki prestopi v drugo zvezo, najprej tri leta član nove zveze, predno more nastopiti v reprezentativni tekmi za to zvezo. Če FIFA ugodí protestu Švice, bo ta tekma verifi-

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 15. novembra: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, poročila 18.00 Komorna glasba, Radio kvintet 18.30 Radio orkester 19.00 Ljubljana in tuiski promet (dr. Brilej) 19.30 Literarna ura: Engelbert Gangi v naši mladinski književnosti (Josip Vandot) 20.00 Koncert pevskega zbora »Grafika« 20.45 Gospa Pavla Lovsetova poje operne arije s spremljevanjem Radio orkestra 21.30 Radio orkester 22.00 Čas, plošče, poročila.

Četrtek, 16. novembra: 12.15 Plošče. 12.45 Poročila. 18.00 Čas plošče. 18.00 Otroci in življenje (Marija Kmetova). 18.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). 19.00 Srbohrvaščina (dr. Rupel). 19.30 Plošče po željah. 20.00 Prenos iz Beograda: Koncert. 22.00 Čas, poročila, Radiojazz.

Drugi programi

Sreda, 15. novembra

Belgrad 19.00 Radio orkester 20.00 Prenos iz Ljubljane — Dunaj: 10.00 Orgelski koncert 10.55 Vokalni koncert 15.15 Komorna glasba 17.55 Opera »Somrak bogov«, Wagner — Budimpešta: 13.30 Koncert vojaškega orkestra 18.30 Koncert godalnega tria 20.30 Prenos koncerta iz glasbene akademije — London: 21.00 Dijške pesmi (zbor in bariton) — Milano: 17.10 Vokalni koncert: sopran 21.00 Prenos iz opere — Praga: 16.00 Radio orkester 20.05 Simfonični koncert češke filharmonije — Varšava: 16.55 Vokalni koncert 17.20 Klavirski koncert 18.20 Lahka glasba 21.15 Poljski kralji v balkanskih pesmih 21.30 Violinski koncert.

(Iz »Radio-Ljubljana«)

cirana z 3 : 0 za Švico. Glede na to bi prišla Romunija na zadnje mesto v tabeli in bi v slučaju neodločene tekme z Jugoslavijo v Bukarešti 1934 izpadla iz svetovnega prvenstva.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljani oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

EDMUND KOCBEK

industrijalec

dne 14. novembra po kratkem, mukapolnem trpljenju, previden s svetlojaštvu mirno umrl.

Pogreb nepozabnega bo v četrtek, dne 16. novembra ob 15. uri iz hiše žalosti na domače farno pokopališče, kjer se položi truplo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Kranj, Ljubljana, Maribor, dne 14. novembra 1933.

Žalujejoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Oprezen kupec

pazi na to, da je njegov radio aparat opremljen z najboljšimi cevmi. Samo tako morete doseči selektiven in jasen sprejem. Vzemite torej samo tak aparat, ki je opremljen z najnovejšimi Tungsram barijevimi cevmi!

TUNGSRAM

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaševanju reklamnega znaka se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Kleparski pomočnik

vojašine prost, išče primerno službo. Nastop takoj. Položi tudi kavejco. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13441. (a)

500 Din nagrade

kdor mi preskrbi službo skladiščnika, paznika. — Imam lasten pisalni stroj. Cenjene pisme na D. Delah Ivan, Jesenice — Gorenjsko. (a)

Službodobe

Perfektno kuharico

srednje starosti, z lepimi, daljšimi spricvali, večjo hišnih del, sprejme boljše družino. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« št. 13453. (b)

Hotelsko kuharico

perfektno, z dobrimi spricvali, išče restavracijo v Ljubljani. Ponudbe pod »Hotelska kuharica« št. 13438 na upravo »Slovenca«. (b)

Slugo

z garancijo — iščemo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samo polno« št. 13430. (b)

Služkinjo

za vsa dela išče družina z dvema otrokoma. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13454. (b)

Natakarico

staro 30 let, z osebno pravico, pripravno za vsa dela, kakor tudi za kuhinjo, sprejme v stalno službo gostilna »Vila Dargmar«, Selce kraj Crkvenice. (b)

Kmečkega fanta

nad 16 let starega, vajenega vsakega dela, ki ima veselje do kmetijske, sprejem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13457. (b)

Gospodje in gospe!

Ne dajemo zaslužka 400, ampak sigurnih 100 Din lahko zaslužite dnevno s prodajo našega patenta. Prikladno za Miklavža in Božič. Ponudbe na: »Gama« d. s. o. j., Kranj — Klanc 47. (b)

Objave

Obvestilo!

Pleško Josip, krojač, je preselil svojo delavnico s Karlovske ceste št. 3 v Ulico na Grad št. 5, ter se nadalje priporoča.

Preklici

Podpisana Marica Bergant preklicujem in obžalujem, kar sem neresničnega o gospodični Mici Srebotovi govorila in pisala ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega pregona. Ljubljana, dne 13. novembra 1953. (o) Marica Bergant.

Vajenci

Trgovskega vajenca

z dobrimi šolskimi spričevali, samo z dežele, zdravega, močnega, ki je vajen dela, sprejme takoj Plemenita Josip, Planina pri Sevnici. (v)

Pekovski vajenec

poštenih staršev in zdrav, ki ima veselje do te stroke, se sprejme. I. Gabričič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3. (v)

Trgovski vajenec

krščanskih staršev, zdrav, išče mesto za nadaljevanje učenja v trgovino z mešanim blagom, le v dobro krščansko hišo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13402. (v)

Pouk

Šoferska šola

E. Čeh
bivša Camerica — vsa šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36
Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in pismena zastoj in franko.

Stanovanja

Stanovanje

trisočno, v prvem nadstropju, z vsemi pritlikami — oddam. Kodeljevo, Klunova 12. (c)

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom takoj oddam. Gradaška ul. 8. s

Sobico

z električno razsvetljavo, lončeno pečico, oddam s 1. decembrom za 225 Din. Trdinova ulica 2, visoko pritličje. (s)

Gorko zimsko perilo, damsko in moško, nogavice vseh vrst pri

F. M. SCHMITT
Ljubljana Pred škofijo 2. Lingarjeva ulica 4

Pozor na razstavo 19. novembra!

Posvetva

Hiša

z restavracijo, na prometnem letovišču Gorenjske, ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13455. (p)

Glasba

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke od Din 400—

prve svetovne fabrike:

Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfl, Stigl' original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7.

Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Razno

Glušost ozdravljiva!

Predvajanje iznajdbe Euphonia specialista. Odstranjanje naglušnosti, šumenje v ušesih, tok iz ušes. Stevilna zahvalna pisma. Zahtevajte brezplačno poučno brošuro. — Naslov: Euphonia Liszki pri Krakovu, Poljska. (r)

Dva fanta

dam za svoja. Tudi na deželo. Ana Černe, Razvanje 78, Maribor. (r)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DR. GIB KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (l)

Prodamo

Kislo zelje, repo

prvovrstne in cele glave za sarmo, v sodčkih dobavlja po brezkonkurenčni ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10, telefon 25-91. (l)

Nogavice, rokavice

robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Puh za pernice

Ia beli Din 230—

sivi „ 140—

Lepo perje po Din 25—,

35—, 56—, 95—, 180— kg

Puhaste odeje po naročilu najcenejše izdeluje

RUDOLF SEVER

MARIJIN TRG ŠT. 2.

Kislo zelje, repo, sarmo

prvovrstno, v sodih, po najnižji ceni dobavlja: Homan, Sv. Petra c. 83.

Cviček

originalni dobite v

Centralni vinarni v Ljubljani

Sveže najfinerše norveško

ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Mizarji

Najcenejše

vezane plošče jelševske

bukove.

Okoume, Panel v velikosti

220/122 in 240/122 dobite po

najnižjih cenah v vrtniškem

»Kia« izšodu

LJUBLJANA, Dunajska 31

Jabolka

zimsko, okusna, po 4 Din

kg franko vsaka postaja,

povzeto razpošilja: Po-

stržin, Maribor, Gozdna

ulica 56. (l)

Pozor!

Nudim prima sveže in

kislo zelje ter repo iz

svoje že nad 30 let ob-

stoječe tovarne po naj-

ugodnejših cenah v sodih

po 25, 50 in 100 kg. Ze-

lezničari poseben popust.

Tovarna kislega zelja

Oražem, Moste pri Ljub-

ljani. (l)

Smrečje

za pokrivanje vrtic —

naprodaj. Babnik Valen-

tin, Zg. Šiška 32. (l)

Pfaff

šivalni stroji

Večletna garancija!

Mesečna odplačila!

Brezplačen pouk v vzenu!

Kupiš ugodno pri

Ign. Vok, Ljubljana,

Tavčarjeva ulica

Podružnici: Kranj, Glavni trg

Novo mesto, Glavni trg

Špecijsalni šampon

S. Y. S

varuje svetle lase nevšečnega potemnevanja in daje potemnelim lasem tudi brez sijaja svetel bleisk in svilnato mehko. Ze prvi poskus vas bo prepričal o tem! Oprema za enkratno uporabo Din 6. Oprema za trikratno uporabo Din 12. — Dobiva se povsod.

Parise na vaše zobe!!!

Ne uporabljajte kakršnih-koli sredstev! Po skoraj 200 letih preskušnji zahvaljuje Botot sloves in uspeh svojih zobni kremi.

Obrt

Striženje 5 Din

salon Jože Strgar, Miklo-

šičeva cesta 13. (t)

Damski klobuki

zadnje novosti, globoko

znižane cene. Preobliko-

vanje 25 Din. Salon »La

Femme Chic«, Selenbur-

gova 6/II. (l)

Posteljne mreže

izdeluje na lesenih in že-

leznihi okvirjih najceneje;

sprejemajo se tudi v po-

pravo. Alojz Andlovic,

Ljubljana — Komenskega

št. 34. (t)

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva

ulica 5

Koruzo za krmu

oddaja najceneje

velikozna žita in moko

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

7. aprila 1917.

Danes je nenadoma umrl Grigorij Petrovič Dmitrijevič, Vadimov stric, ravnatelj ene izmed tukajšnjih tovarn za stroje. Njegova žena zdravnica mi je telefonirala in prosila, naj pridem k njej. Pričakovala sem, da jo najdem zatopljeno v žalosti, pa stopila mi je nasproti z mirnim, jasnim obrazom. Spomnila sem se Vadimovih besed, ki jo je nazval »Žensko iz kamna«. Doslej nisva bili skoraj nič znani in zelo sem se začudila, da je hotela ravno mene videti.

»Slišala sem o vas toliko dobrega, od deklet in od Vadima, da sem se hotela ravno na vas obrniti s prošnjo. Prosim vas, da bi napisali nekrolog za mojega umrlega moža.«

Te prošnje nisem pričakovala in zdela se mi je prav čudna.

»Saj Vašega moža skoraj nisem poznala!« sem odgovorila obžalovaje. »In potem, kako naj to napravim? Še svoj živ dan nisem napisala nekrologa!«

»Vi boste to bolje naredili, ko vsak drug, je rekla z glasom, ki ni trpel ugovora. »Za nekrolog je treba toplega srca in to imate. Življenjske podatke vam dam jaz.«

Izročila mi je zvitek papirjev, časopisnih izrezkov in diplom.

»Ali veste, čemu sem vesela?« je nadaljevala. »Da je Grigorij Petrovič umrl po revoluciji. Ljubil je ljudstvo in sovražil carizem nad vse. Vse življenje je posvetil ljudstvu in delavi to dobro

razumejo. Danes je bilo odposlanstvo pri meni in so me prosili, da bi ga smeli pokopati v rdeči krsti z rdečimi cvetlicami. Rada sem privolila v to.«

Dobro sem si ogledala njen strogi, lepi obraz. Kratko ostrženi lasje so ji dajali nekaj moškega, kar je njena obleka, črna bluz s črno ovratnico, še podčrtavala.

9. aprila 1917.

Naš pesnik Arkadi Selinski mi je danes prinesel odišavljeno ovojnico, kjer je bil z visokimi, raztegnjenimi, komaj čitljivimi črkami napisan moj naslov.

»Ali so to Vaše pesmi?« sem vprašala.

»Ne, pismo za Vas, je odgovoril, obraz mu je postal posebno pesniški, zraven pa zelo komičen, kar se prav nič ni prilagajalo njegovemu lutkastemu obrazu.«

»Za me? Pismo od Vas? Ali mi ne morete tega kar ustno povedati?« sem vprašala začudeno.

»So stvari, ki jih ne moremo povedati, ampak samo napisati, je rekel skoz nos, kot bi bil silno nahoden. »Pa odgovorite mi samo eno besedo, da ali ne!«

Bila sva ravno v umetnostno-zgodovinskem kabinetu. Knjižničarka, ljubko, resno dekle, hči vseučiliškega profesorja, je sedela za pisalnikom, drugega ni bilo nikogar v veliki sobi. Arkadi je stopil k veliki Laokoonovi sohi in jo je pozorno opazoval; videla sem pa, da je pazil na vsako mojo kretnjo. Odpriša sem ovojnico in skušala dognati, o čem sploh govori v tem skrivnostnem pismu.

Vse sem pričakovala, samo tega ne: silna, strastna ljubavna izjava, podprta z neštevilnimi citati iz vseh mogočih pesnikov. »Ljubim Vas že dolgo, večno. Že ko sem imel štiri leta, je plavala Vaša podoba pred mojo dušo...« Glasno sem se zasmejala, ko sem si predstavila štiriletnega otroka s po-

dobo ljubice v srcu. »Bodite moja ljubljena, toplo zaželeni Lilith! Doživljala bova brezdanje, skrivnostne trenutke, v Damask pojdeva in bova tam molila pod obokom stolne cerkve in jokala nad najino srečo! V tem tonu je šlo dalje, »Če pa rečete: ne, mi preostaja le samoumor, kajti življenje bi za me ne imelo več pomena. Da ali ne?« je bil zadnji stavek. Bila sem čisto zbegana. Bilo je prvo ljubavno pismo, ki sem ga dobila, pa predstavljala sem si ga vse drugače. Tudi ljubezen sem si mislila drugače. To pismo in ta ljubezen sta delovala name zelo komično, samo pretinja s samoumornostjo mi je vzbujala neprijetno občutje. Arkadi mi pa ni dal časa, da bi razmišljala. Ko je zapazil, da sem prebrala pismo, je prišel k meni, me je pogledal s svojimi medlimi očesci kot enoleten petelinček, ki se pripravlja na boj. Z glasom, kot bi prihajal iz groba, je rekel:

»Da ali ne?«

Zdelo se mi je, da igra, da posnema kakega veldramatičnega igravca, kar bi bila pa seveda samo paradija. Vedno me miče, da take položaje obračam na smešno, in nisem mogla zadržati smeha.

»Arkadi, hoteli ste se gotovo samo pošaliti?« sem rekla.

Toda učinek mojih besed je bil čisto nepričakovan.

»Mislite torej, da »e šalim?« je dejal tresoč se od jeze; »potem boste videli, kaj bo iz tega!« in planil je iz kabineta.

Nekaj trenutkov sem strmela. Potem sem šla v vežo, da bi se našla Arkadija in se pogovarjala. Dobila sem ga na hodniku pri peči, prav tam, kjer je vedno postajala lepa blondinka. Tam je stal, z rokama si je zakrival obraz in trepetal po vsem telesu. Šla sem k njemu in rekla:

»Arkadij, ne bodite otrok, bržkone sami niste prav premislili, kaj ste napisali!«

Okrenil se je k meni; bil je ves v solzah in ihtel je rekel sunkoma:

»Da ali ne?« kot razvajan, trmast otrok.

»Ne,« sem odgovorila in mu hotela pojasniti, da tudi on mene ne ljubi, da je vse samo stvarba njegove pesniške domišljije. Toda odskočil je in hitro planil po stopnicah navzdol. Slišala sem še, da je snel plašč z obešalnika in potem močno zaloputnil vrata in astopnicah! Odšel je. Obstala sem in bržkone napravila zelo neumen obraz. Šele zdaj se mi je zdelo, da ni bila vse skupaj samo komedija, in jasno mi je postalo, da sem ga zelo užalila. Morala bi mu vsaj bolj rahlo odgovoriti.

Ko sem šla domov in zadevo premišljevala, mi je postajalo vedno neugodnejše pri srcu, in ko sem prišla domov, sem bila že čisto otožna, ker sem bila trdno prepričana, da se bo Arkadij res usmrtil. — — — Kdo ve, česa so zmogli takile moški! Zdaj sem se šele domislila, kako me je Arkadij vedno pogledoval, spomnila sem se, da je skušal pri predavanjih vedno sedeti poleg mene in mi podajati plašč